

EUROPA DLA AKTYWNYCH

KWARTALNIK FRSE NR 9 – JESIEŃ 2012 – ISSN 2082-2375 – NAKŁAD 6 TYS. EGZ.

Rozmowa z minister
edukacji narodowej
Krystyną Szumilas s. 3

Konkurs European
Language Label
rozstrzygnięty s. 5

Wyjątkow projekt
Grundtviga:
Ekolodzy 50+ s. 11

Erasmus 25-latkiem!

WYDARZENIE Historia programu Erasmus dała Europie niezwykle bogactwo – pokolenie ludzi otwartych na świat, samodzielnych, kreatywnych, odważnie sięgających po nowe doświadczenia edukacyjne i kulturowe

Barbara Kudrycka
minister nauki i szkolnictwa wyższego

Trudno przecenić rolę tego największego w Europie programu międzynarodowej wymiany akademickiej w procesie integracji europejskiej, poszerzania współpracy naukowej i wspierania rozwoju uczelni oraz możliwości ich pracowników i studentów. Erasmus łączy 33 kraje i około 4 tys. uczelni – wśród nich aż 315 z Polski. Stypendia otrzymało już ponad 2 mln studentów i niemal 240 tys. nauczycieli akademickich. Jubileuszowy rok działalności programu jest kolejnym sukcesem: liczba uczestników wzrosła o ponad 8 proc. Erasmus potwierdził, że jest dziś najbardziej udanym programem wymiany akademickiej na świecie.

Program przez lata ewoluował, jednak pozostał wierny swojej idei – roz-

wijaniu międzynarodowej współpracy między uczelniami na rzecz coraz lepszej jakości kształcenia. Polska przystąpiła do Erasmusa jeszcze zanim zyskała status państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Nie mam wątpliwości, że to właśnie młodzi Polacy z pokolenia Erasmusa dzięki doświadczeniu wielokulturowości, otwartych granic, różnorodności metod kształcenia czy studenckich przyjaźni niejednokrotnie przekraczających kulturowe i językowe bariery, byli i są siłą, która ułatwiała

i nowe doświadczenia studenci Erasmusa odważniej wkraczają na drogę rozwoju zawodowego. Zdobyte umiejętności, pasja i otwartość umysłu sprawiają, że są bardziej konkurencyjni na rynku pracy.

Gdy w 1998 r. Polska włączyła się do programu, możliwość edukacji w zagranicznych uczelniach zyskało aż 108 tys. polskich studentów. Ponad 21 tys. wykładowców akademickich z Polski podjęło się prowadzenia zajęć w zagranicznych ośrodkach, ponad 5 tys. skorzystało ze specjalistycznych szkoleń.

NIE MAM WĄTPLIWOŚCI, ŻE TO WŁAŚNIE MŁODZI POLACY Z POKOLENIA ERASMUSA DZIĘKI DOŚWIADCZENIU WIELOKULTUROWOŚCI, OTWARTYCH GRANIC, RÓŻNORODNOŚCI METOD KSZTAŁCENIA CZY STUDENCKICH PRZYJAŹNI NIEJEDNOKROTNI PRZEKRACZAJĄCYCH KULTUROWE I JĘZYKOWE BARIERY, BYLI I SĄ SIŁĄ, KTÓRA UŁATWIAŁA INTEGRACJĘ POLSKI Z RODZINĄ PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ.

integrację Polski z rodziną państw Unii Europejskiej.

Erasmus odgrywa niezwykle istotną rolę w indywidualnym rozwoju jego uczestników. Doświadczenia zdobyte podczas pobytów zagranicznych kształtują w młodych ludziach umiejętność skutecznej współpracy z innymi, poszerzają horyzonty myślowe, otwierają na nowe wyzwania oraz inspirować do podejmowania odważnych i innowacyjnych przedsięwzięć. Bogaci w nową wiedzę

Tylko w minionym roku akademickim na polskich uniwersytetach czy politechnikach pojawiło się ponad 6 tys. zagranicznych studentów – stypendystów Erasmusa, najliczniejsze grupy przyjechały z Hiszpanii, Turcji, Niemiec i Francji.

Ponad 13 lat polskiego uczestnictwa w programie Erasmus niewątpliwie sprzyjało modernizacji polskich uczelni. Dziś szkolnictwo wyższe w Polsce jest ważną częścią Europej-

Jubileusz Erasmusa świętowano m.in. w trakcie tegorocznej Parady Schumana

skiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego. Polskie uczelnie oferują coraz więcej anglojęzycznych programów studiów, przyciągają coraz więcej zagranicznych studentów i wykładowców, podnoszą jakość kształcenia, konstruując programy studiów w oparciu o Europejskie Ramy Kwalifikacji.

Z satysfakcją obserwuję, że program Erasmus nadal pozostaje niezwykle ważnym impulsem do rozwoju uczelni, prowokuje je do troski o swoją

siłą markę, o coraz lepsze miejsca w liczących się rankingach, zachęca do zdobywania zagranicznych akredytacji, do budowania nowoczesnej oferty studiów, która przyciągnie najlepszych studentów z Europy i świata. ✪

Więcej o jubileuszu Erasmusa:
www.erasmus.org.pl
www.facebook.com/erasmus_polska

W NUMERZE

UCZ SIĘ JĘZYKÓW – BĄDŹ AKTYWNY. Tak brzmiało hasło tegorocznych obchodów Europejskiego Dnia Języków. W Warszawie przygotowano aż 50 atrakcji. **Strona 3**

UCZELNIE NA DRODZE DO IDEALNEJ WSPÓLPRACY. Relacja z konferencji *Tying it all together*. **Strona 6**

EDUKACJA POZAFORMALNA POMAGA NA RYNKU PRACY. Pracodawcy powinni przyjrzeć się jej efektom. **Strona 8**

W INTERNECIE

OŚWIADCZENIE FUNDACJI ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI w sprawie finansowania programu Erasmus w roku 2013. www.frse.org.pl

FOT. CRISTIANO BETTA/FLOR.COM/CC

Forum Młodych Liderów: o szansach i zagrożeniach

WYDARZENIE 350 liderów młodzieżowych, polityków i biznesmenów z UE, Europy Wschodniej, Bałkanów i Kaukazu spotkało się w Nowym Sączu

Mateusz Wit Jeżowski
program „Młodzież w działaniu”
mateusz.jezowski@frse.org.pl

Okazją było VII Forum Ekonomiczne Młodych Liderów – impreza towarzysząca Forum Ekonomicznemu w Krynicy, często nazywanemu wschodnioeuropejskim Davos. Podczas czterodniowego spotkania (3-6 września 2012 r.) dyskutowano o najbardziej aktualnych tematach dotyczących młodych ludzi: o ich perspektywach w dobie kryzysu gospodarczego, rozwoju demokracji w Europie Wschodniej oraz o wzajemnym oddziaływaniu biznesu i szkolnictwa wyższego. Jeden z paneli dyskusyjnych dotyczył modelu gospodarczego, jaki powinna obrać Europa: więcej wydawać, czy może bardziej oszczędzać? I wreszcie, w co inwestować

środki publiczne, aby przyniosły wzrost gospodarczy w przyszłości? Zastanawiano się także, czy dzisiejszą młodzież można nazwać straconym pokoleniem, czy może pokoleniem wielkich szans. Tomasz Bratek, dyrektor Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu” podkreślił, że przyszłość Europy leży w rękach młodych ludzi, i że to od ich postawy zależy kształt naszego kontynentu. Na temat wyzwań dla młodego pokolenia rozmawiano także z ministrem pracy i polityki społecznej Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem.

Dyskusjom panelowym towarzyszyły warsztaty przygotowane przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, dotyczące: dobrobytu młodych ludzi, kryzysu strefy euro i ruchów protestu oraz roli liderów w kształtowaniu przyszłych społeczeństw. W każdym z warsztatów prowadzonych przez tre-

nerów z Polski, Włoch i Gruzji wzięło udział od 30 do 40 młodych ludzi, a rozmowy toczyły się jeszcze na długo po ich zakończeniu. Drugiego dnia Forum zorganizowano wieczór międzykulturowy, podczas którego młodzi ludzie mieli okazję w mniej formalnej atmosferze porozmawiać o swoich krajach, skosztować ich kuchni i poznać tradycje.

Organizatorami Forum byli Europejski Dom Spotkań Fundacja Nowy Staw oraz Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”. Wśród gości znaleźli się m.in. były prezydent RP Lech Wałęsa, b. komisarz ds. rozszerzenia UE Günter Vergeugen i reżyser Krzysztof Zanussi. ✪

Więcej o efektach Forum Młodych Liderów w **reportażu na str. 10**

Druga strona Fundacji

LICZBA NUMERU

200

ZAWODÓW ZNALAZŁO SIĘ W NOWEJ
KLASYFIKACJI ZAWODÓW DOSTĘP-
NYCH W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

Klasyfikacja zawodów dla potrzeb rynku pracy obejmuje aż 2360 zawodów i specjalności.

FELIETON

Lektura pełna inspiracji

Tomasz Bratek

Ekonomiczne Forum Młodych Liderów odbyło się już po raz siódmy. To niepowtarzalna okazja do spotkania dla przedstawicieli organizacji obywatelskich, społecznych, politycznych i gospodarczych z państw UE, Bałkanów, Europy Wschodniej i Kaukazu.

Polska, w kontekście Partnerstwa Wschodniego, odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu postaw młodych ludzi z krajów Europy Wschodniej i Kaukazu. Zwłaszcza w dobie kryzysu gospodarczego oraz wobec ostatnich wydarzeń politycznych na Ukrainie i Białorusi młodzi liderzy mają do odegrania wyjątkową rolę: z jednej strony muszą odnaleźć się w skomplikowanej sytuacji gospodarczej i politycznej, z drugiej zaś – powinni dawać przykład i razem z rówieśnikami z Zachodu tworzyć wizję wspólnej Europy. To niełatwe zadanie, dlatego spotkania takie, jak to w Nowym Sączu, są niezwykle potrzebne. To żywy przykład na istnienie aktywnego społeczeństwa obywatelskiego na poziomie europejskim.

Cieszę się, że Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji od samego początku współtworzy Forum i potwierdza w działaniu, iż idea Partnerstwa Wschodniego dzięki młodemu pokoleniu ułatwi budowę mostów porozumienia pomiędzy Unią Europejską a jej wschodnimi sąsiadami. Rezultaty Forum dają dowód na to, iż takie mechanizmy wsparcia pokojowego dialogu pomiędzy młodymi liderami ze Wschodu i Zachodu, jak program „Młodzież w działaniu” w połączeniu z ideą Partnerstwa Wschodniego, powinny na stałe wpisać się do katalogu narzędzi, jakie oferuje młodym ludziom Unia Europejska. *
Tomasz Bratek,
zastępca dyrektora generalnego FRSE

FELIETON

Przesłanie znad Sekwany

Jacek Kurzępa

Gdy tekst ten pojawi się w naszym kwartalniku, dawno zapomnimy o wakacjach. Mimo tego ryzyka odmiennych perspektyw, pisząc te słowa w środku sierpnia w Paryżu, mam nadzieję, że nie będą próżne.

Wędrując ulicami francuskiej stolicy, przyglądam się, rozmawiam i raduję z całym uśmiechniętym światem. Jest dynamicznie, wesoło, chciałoby się zawołać: Tu się dopiero żyje! I rzeczywiście. Na przemierzającą się wzdłuż wielkich traktów handlowych rzeszę turystów zerkają witryny bogato przystrojonych wystaw. Tłumy wlewają się do sklepów i wychodzą z nich oszalone bogactwem oferty. Wszystkich ogarnia szal: kupić i dalej pędzić! Zaliczyć wszystko, o czym wspominają przewodniki Pascala!

Wśród przybyszów jest wielu naszych rodaków. Zdawałoby się, że nie będą się niczym różnić od większości Europejczyków blakających się po stolicy Francji. Jednak są łatwo rozpoznawalni. Co takiego nas odróżnia? Najczęściej są to rysy twarzy, ale nie tylko. Chodzi także, czego nie da się ukryć, o strój. Być może uogólniam, ale większość z nas nosi się z wyraźnym brakiem paryskiego szyku, swobody, nonszalancji. Jesteśmy eleganccy, ale w taki napuszony, sztywny sposób.

No i trzecia kwestia: jak spotykamy „swoich” to narzekamy, że „ci Polacy, cholera, wszędzie muszą być”. Bywamy w świecie, jeździmy coraz więcej, ale mam wrażenie, że tkwi w nas jakaś zaściankowość. Być może to jest zadanie dla nas wszystkich, którzy podejmują inicjatywy wśród młodych ludzi – przekonać ich, by przestali myśleć o sobie jako Europejczykach drugiej kategorii, jako tych gorszych, bo mniej zasobnych, bo mniej obytych. Mam wrażenie, że drogą do tego jest głównie doświadczenie spotkań w drodze – my u nich, oni u nas. Innej drogi nie ma. *
Jacek Kurzępa, socjolog młodzieży,
wykładowca SWPS we Wrocławiu

Studenci – zapraszamy!

STUDIA WYŻSZE Liczba obcokrajowców podejmujących naukę na polskich uczelniach rośnie, ale tempo nikogo nie zadowala. MNiSW chce zmienić tę sytuację

Agnieszka Pietrzak
dyrektorka promocji i informacji FRSE
✉ agnieszka.pietrzak@frse.org.pl

Do Polski przyjeżdża ponad 21 tys. zagranicznych studentów rocznie. Kolejne 7 tys. podejmuje naukę w ramach wymian Erasmusa. Obie te liczby powinny być wyższe – tym bardziej, że według prognoz demografów do 2020 r. liczba rodzimych studentów drastycznie spadnie.

Ściągnięciu do Polski większej liczby studentów z innych krajów służyć ma kampania promocyjna Ready Study Go! Poland, uruchomiona na początku 2012 r. przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Ma ona przekonać kandydatów z całego świata o wysokiej jakości kształcenia i niskich kosztach życia.

Pierwsza odsłona akcji nastąpiła w marcu na targach Education Abroad w Kijowie, największej imprezie edukacyjnej na Ukrainie. Miejsce wybrano nieprzypadkowo – ponad 23 proc. studentów zagranicznych w Polsce to właśnie młodzi Ukraińcy. Tegoroczną edycję odwiedziło aż 15 tys. uczestników.

Ofertę naszych uczelni mogli też po raz pierwszy poznać uczestnicy kwietniowej konferencji i targów APAIE w Bangkoku

Przedstawiciele Fundacji na targach APAIE w Bangkoku

– największego wydarzenia w rejonie Azji i Pacyfiku, skierowanego do profesjonalistów zajmujących się internacjonalizacją szkolnictwa wyższego na świecie. Polska prezentowała swoją ofertę także w maju podczas konferencji i targów NAFSA w Houston. Impreza zgromadziła ponad 8 tys. osób z całego świata.

Wrzesień z kolei to promocja na największym europejskim wydarzeniu tego typu – EAIE w Dublinie, gdzie partnerstwa z uczelniami zagranicznymi poszu-

kiwało ponad 20 polskich szkół wyższych. Ostatnim wydarzeniem w tym roku były wrześniowe targi edukacyjne w Kazachstanie.

Obecnie w ministerstwie trwają prace nad planem promocji na kolejny rok. Organizację i obsługę stoisk narodowych na międzynarodowych imprezach wspiera Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. *
Strona internetowa kampanii:
www.highereducationinpoland.org.pl

WYDARZENIE

Nowe technologie dla tych, którym w życiu trudniej

O wpływie nowoczesnych technologii na rozwój kompetencji mieszkańców wsi, osób niepełnosprawnych i seniorów dyskutowali uczestnicy seminarium zorganizowanego przez FRSE 6 września w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Nauczyciele, samorządowcy, specjaliści związani z e-rozwojem, beneficjenci programu „Uczenie się przez całe życie” zastanawiali się, jak motywować osoby zagrożone wykluczeniem do korzystania

z komputera i internetu. Szukali odpowiedzi na pytanie, czy Polska ma szansę być cyfrowa, jeśli według badań Brukseli jeden na czterech Europejczyków nigdy nie korzystał z internetu.

O programie wyrównującym szanse edukacyjne „Cyfrowa szkoła”, który w pierwszej kolejności trafia do szkół wiejskich, opowiadał wiceminister edukacji Mirosław Sielatycki. Alicja Pacewicz z Centrum Edukacji Obywatelskiej przedstawiła program „Szkoła z klasą 2.0”, promu-

jący używanie nowoczesnych technologii w procesie nauczania. A Jarosław Czuba z Narodowego Instytutu Audiowizualnego zaprezentował projekt NINATEKA EDU – narzędzie ułatwiające dostęp do kultury. Wszystkie te prezentacje miały być dla uczestników seminarium inspiracją do aktywnych działań na rzecz wyrównywania szans. *
– Agnieszka Pietrzak

Szczegóły na stronie:

konferencje.frse.org.pl/TIK

KRONIKA KWARTAŁU

FRSE od Dublina po Cypr

POLSKA NAJLEPSZA DO STUDIOWANIA

► W roku jubileuszu programu Erasmus Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji wyprodukowała film promujący Polskę jako atrakcyjne miejsce studiowania. Materiał prezentuje sylwetki pięciu studentów z różnych krajów, którzy zdecydowali się na studia w Polsce. I wszyscy uważają, że Polska to najlepszy wybór. Film „My Best choice – Poland!” był po raz pierwszy prezentowany we wrześniu na targach EAIE w Dublinie. Można go też zobaczyć na kanale FRSEtv na Youtube.

POLSKA PUBLIKACJA NA CYPRZE

► Podczas wrześniowej konferencji nt. wielojęzyczności organizowanej w ramach cypryjskiej prezydencji w Radzie UE komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i sportu Androulla Vassiliou otrzymała z rąk dyrekcji FRSE

publikację *Kompetencje językowe podstawą sukcesu zawodowego i społecznego w Europie*.

To zbiór artykułów opracowanych na podstawie wystąpień prelegentów konferencji współorganizowanej przez Fundację Rowoju Systemu Edukacji w czasie prezydencji Polski w 2011 r. Na Cyprze zostały też wręczone nagrody *European Language Label of the Labels* – odebrały je m.in. Jolanta Urbanik oraz prof. Marta Kicińska-Habior z Uniwersytetu Warszawskiego.

ERASMUS LEKIEM NA BEZROBOCIE?

► Konferencja prasowa pod tym tytułem (na zdj.) towarzyszyła otwarciu wystawy byłych stypendystów Erasmusa 4 października w Warszawie. Przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, reprezentanci pracodawców (firma PwC), szefowe programu i byli

stypendyści dyskutowali o wpływie doświadczeń zdobywanych podczas studiów za granicą na rozwój kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Podczas spotkania z dziennikarzami została zaprezentowana wystawa szesnastu byłych stypendystów programu, których udział w programie przyczynił się do ich późniejszych sukcesów zawodowych. Wśród bohaterów wystawy są muzycy, projektanci, przedsiębiorcy. Więcej o wystawie *Pokolenie Erasmusa* na www.erasmus.org.pl. *

Ucz się języków – bądź aktywny!

WYDARZENIE Naukowo, warsztatowo, teatralnie, z bajką i w grze – tak w skrócie można scharakteryzować obchodzony niedawno Europejski Dzień Języków w Warszawie

Anna Grabowska
Małgorzata Janaszek
zespół European Language Label

Święto wielojęzyczności przypada 26 września i jest wydarzeniem organizowanym już od jedenastu lat w całej Europie. Dzień języków to doskonała okazja, aby podkreślić, jak istotną umiejętnością w dzisiejszym świecie jest znajomość języków obcych, a także zastanowić się, jak skutecznie ich nauczać.

Eksperci mają głos

W stolicy obchody dnia języków przekształciły się w całotygodniowe święto. W dniach 24-29 września na małych i dużych poliglotów czekało prawie 50 bezpłatnych propozycji edukacyjno-kulturalnych, odbywających się pod hasłem: *Ucz się języków – bądź aktywny!* Wybór motta nie był przypadkowy – nawiązywał do dwóch wydarzeń sportowych (EURO 2012 i igrzysk olimpijskich) oraz do obcho-

dów Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej.

Obchody EDJ w Warszawie rozpoczęły się 24 września międzynarodową konferencją pt. *Nowe technologie i media społecznościowe w edukacji językowej*, podczas której dyskutowano o zaleceniach i wadach wykorzystania mediów cyfrowych i narzędzi online w procesie nauki języków obcych. Wystąpienia na ten temat wygłosili m.in.: prof. dr hab. Hanna Komorowska oraz dyrektor Centrum Języków Nowożytnych przy Radzie Europy dr Waldemar Martyniuk. Szczegóły wystąpień znaleźć można na stronie <http://konferencje.frse.org.pl/edj2012>.

Jak uczyć i motywować

Stałym punktem obchodów Dnia Języków Obcych w Warszawie są lekcje pokazowe. W tym roku odbyło się ponad 70 zajęć z języków całego świata. Uczniowie, studenci i seniorzy mogli spróbować swoich sił w kaligrafii ja-

pońskiej, poznać tony języka chińskiego czy zawiłości czeskiego. Lekcje prowadzone były przez doświadczonych lektorów, którzy z pasją opowiadali nie tylko o języku, ale także o kulturze danego kraju. Program spotkań obejmował również doskonalenie warsztatu nauczycieli języków obcych. Mogli oni uczestniczyć w zajęciach metodyczno-informacyjnych, które z pewnością przyczynią się do lepszej jakości prowadzonych przez nich lekcji.

Języki poprzez sztukę

Dla kinomanów organizatorzy EDJ przygotowali tygodniowy przegląd filmów europejskich w oryginalnych wersjach językowych. Można było obejrzeć filmy greckie, duńskie czy irlandzkie, których próżno szukać w popularnych sieciach kinowych. Dla miłośników Melpomeny aktorzy Teatru Rozmaitości poprowadzili warsztaty z dramy w języku holenderskim. Teatralnie było także podczas gry miejskiej organizowanej na Powiślu. Aktorzy

krakowskiego Teatru Groteska wraz z native speakerami wcieliłi się w rolę turystów co rusz popadających w tarapaty. Zadaniem uczestników gry było pomóc zagubionym cudzoziemcom, komunikując się w różnych językach. Warto było przy tej okazji wykorzystać spryt i kreatywność – zwycięzcy otrzymali darmowy semestr nauki języka w jednym z instytutów kultury. Podczas święta języków był także czas na rodzinne spotkania z gawędami językowymi oraz na zajęcia muzyczne. Najmłodszy mogli wziąć udział w warsztatach teatralnych i zobaczyć, jak nauka języków w przyjemny sposób może łączyć się z ruchem i muzyką.

Tydzień wspólnego świętowania minął niezwykle szybko. Wielu wzbogacił i zachęcił do kontynuowania nauki języków w nowym roku szkolnym. Mamy nadzieję, że w przyszłym roku na spotkaniach EDJ nie zabraknie także Was! 🌟

Szczegółowe informacje nt. obchodów EDJ:
📍 www.edj.waw.pl

Uczniowie muszą uwierzyć, że języki przydają się w życiu

WYWIAD – By wzmocnić jakość nauczania języków obcych w szkole, konieczny jest częsty kontakt z żywym językiem – mówi minister edukacji narodowej Krystyna Szumilas

Rozmawiała Anna Grabowska
koordynatorka zespołu
European Language Label
✉ anna.grabowska@frse.org.pl

26 września obchodziliśmy Europejski Dzień Języków. Jakie działania podejmuje ministerstwo, by wspierać naukę języków obcych?

Cztery lata temu ministerstwo wprowadziło zmiany organizacyjne i programowe. W ich wyniku od 2008 r. uczniowie rozpoczynają naukę języka obcego od I klasy szkoły podstawowej; a od 2009 r. obowiązkowy jest drugi język obcy, nauczany od I klasy gimnazjum w różnych grupach zaawansowania, co pozwala na dostosowanie nauki do możliwości uczniów. Od tego roku natomiast egzamin gimnazjalny

z języków ma już dwa poziomy – podstawowy i rozszerzony. Egzaminy z języków obcych są częścią egzaminu po gimnazjum od 2010 r., przy czym przez dwa lata miały charakter testowy, a od tego roku ich wynik już jest brany pod uwagę w rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.

W badaniach kompetencji językowych polscy uczniowie nie wypadli zbyt dobrze, dlaczego?

Badanie ESLC, w którym uczestniczyło 15 państw, pokazało duże różnice między osiągnięciami uczniów z różnych krajów. Wynika to m.in. z faktu, że populacje badanych uczniów znacznie różnią się co do okresu, intensywności lub sposobu nauczania. Uczestnicząca w badaniu polska młodzież uczyła się według starej podstawy programowej, czyli rozpoczęła naukę języka obcego

dopiero od IV klasy szkoły podstawowej. To był jeden z powodów, dla których ponad 20 proc. naszych uczniów nie osiągnęło poziomu A1 z języka angielskiego – ale podobnie było we Francji, Bułgarii, Hiszpanii i Portugalii. Właśnie dzięki możliwości porównania osiągnięć polskich uczniów z wynikami uczniów z innych systemów edukacji zyskamy wiedzę, na podstawie której będzie można poprawiać edukację językową w polskich szkołach.

Badanie ESLC wykazało również, że ważnym czynnikiem podnoszącym kompetencje językowe jest tzw. ekspozycja na język obcy poza szkołą. Co ministerstwo może zrobić w tym zakresie?

Analiza zarówno wyników badania ESLC, jak i wyników kwietniowego egzaminu gimnazjalnego wskazuje na po-

trzebę działań wzmacniających jakość nauczania języków obcych w szkole, w czym niebagatelną rolę odgrywa częsty kontakt z żywym językiem. Dlatego apelujemy do stacji telewizyjnych, w szczególności publicznych, o udostępnianie treści obcojęzycznych, w tym emisje filmów bez dubbingu, wyłącznie z napisami.

Czego życzyłaby Pani nauczycielom z okazji EDJ?

Przede wszystkim, by dzięki ich pracy uczniowie nabyli silnego przekonania, że języki obce są przydatne w życiu, w kontaktach z rówieśnikami z innych krajów, w trakcie wyjazdów zagranicznych oraz że warto korzystać z nowoczesnych technologii. 🌟

Pelen tekst wywiadu na stronie:
📍 www.jows.pl

CO WIEMY O NAUCZANIU JĘZYKÓW W EUROPIE

Z opublikowanego we wrześniu 2012 r. raportu *Key Data on Teaching Languages at School in Europe 2012* (Kluczowe dane o nauczaniu języków obcych w szkołach w Europie 2012) wynika, że:

- to, jak uczniowie postrzegają **przydatność danego języka ma wpływ na ich motywację do nauki**. Angielski jest uważany przez osoby biorące udział w badaniu za najbardziej przydatny język obcy.

Dodatkowo dobrym sposobem motywowania uczniów do nauki języków jest organizowanie wycieczek, wyjazdów lub lekcji terenowych. Tymczasem jedynie 28 proc. młodzieży szkolnej w 15 krajach biorących udział w badaniach ESLC przyznało, że w ciągu trzech ostatnich lat uczestniczyło w takich zajęciach;

- zarówno **nauczyciele, jak i uczniowie nie używają nauczanego języka w klasie**, mimo że zalecenia metodyczne dotyczące nauczania języków obcych podkreślają wagę rozwijania wszystkich umiejętności komunikacyjnych.

Istnieje wiele wyraźnych dowodów na to, że im więcej czasu poświęca się na kontakt uczniów z nauczonym językiem, tym większa jest ich biegłość językowa. Mimo to w niemal wszystkich krajach uczestniczących w badaniach ESLC, według opinii uczniów, nauczyciele nie mówią w nauczonym języku w klasie albo mówią w nim jedynie od czasu do czasu;

- angielski dominuje. Tylko **nieliczni uczniowie uczą się języków innych niż angielski, francuski, hiszpański, niemiecki lub rosyjski**.

W większości krajów drugim najpopularniejszym językiem jest niemiecki lub francuski. Hiszpańskiemu przypadło miejsce trzecie lub czwarte;

- **Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ)** staje się **głównym narzędziem definiowania osiągnięć** ucznia.

W większości krajów europejskich określa się minimalny poziom osiągnięć ucznia dla pierwszego i drugiego języka obcego. Poziom ten odnosi się do sześciu poziomów biegłości językowej zdefiniowanych w ESOKJ, opublikowanym przez Radę Europy w 2001 r. Minimalne wymagania na zakończenie obowiązkowej edukacji ogólnokształcącej w większości krajów wahają się od poziomu A2 do B1 dla pierwszego języka obcego oraz od A1 do B1 dla drugiego.

Cały raport dostępny na stronie Eurydice www.eurydice.org.pl w zakładce Key Data. 🌟

Edukacja szkolna

TRZY PYTANIA DO...

MOBILNA MŁODZIEŻ I NAUCZYCIELE ENTUZJAŚCI

Rozmowa z Agnieszką Fijalkowską, koordynatorką zespołu w programie Comenius

Zbliża się trzeci w historii akcji termin składania wniosków o dofinansowanie Wyjazdów Indywidualnych Uczniów Comeniusa. Jak ta akcja rozwija się w Polsce? Kiedy nauczyciele słyszą o możliwości wysłania swoich uczniów za granicę, najczęściej są zdumieni. – A co z nauką w polskiej szkole? – pytają. Entuzjastów niestety jest mniej, przez co spływa do nas znacznie niższa liczba projektów, niż moglibyśmy dofinansować. To dobra wiadomość dla tych nauczycieli, którzy zainteresowali się możliwościami, ale mieli obawy dotyczące szans na dofinansowanie wyjazdu.

Jakie są doświadczenia nauczycieli realizujących projekty? Co radzą osobom, które chciałyby przygotować tego typu przedsięwzięcie?

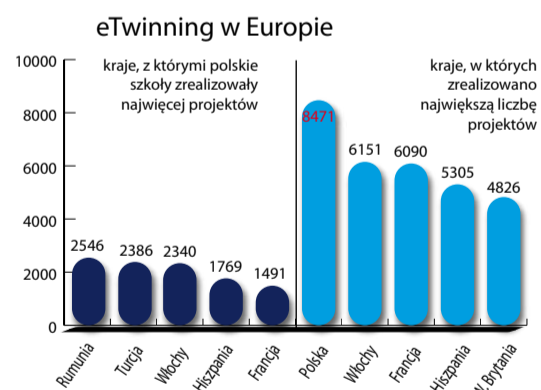
Trzeba się nastawić na to, że będzie to rok intensywnej pracy, ale też dobrej zabawy i niestereotypowego funkcjonowania w szkole. Najlepiej zacząć od przedstawienia projektu dyrekcji i nauczycielom. Potem należy pokazać go uczniom i jak najczęściej spotykać się i rozmawiać – z nimi i z rodzicami. Trzeba być cały czas w kontakcie z uczniami, rodzicami, rodzinami goszczącymi uczniów za granicą, nauczycielami w swojej szkole i z nauczycielem w szkole zagranicznej. I trzymać rękę na pulsie.

A jak młodzież komentuje swój udział w wyjazdach?

Młodzi ludzie wśród korzyści wymieniają przede wszystkim naukę podstaw języka kraju, w którym byli, sprawdzenie się w samodzielnym funkcjonowaniu – z dala od domu i swojej szkoły – oraz nowe znajomości. Twierdzą, że po powrocie inaczej już myślą o przyszłości. ✿ – rozmawiał Michał Waszczuk

STATYSTYCY POLICZYLI

LICZBY eTWINNING ROBIĄ WRAŻENIE

eTwinning to europejska współpraca szkół i przedszkoli realizowana przy pomocy nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Program już od ponad 7 lat umożliwia współdziałanie placówek oświatowych w Europie, tworzy europejską społeczność liczącą 170 tys. nauczycieli z 93 tys. szkół, którzy łącznie realizują ponad 5 tys. różnorodnych projektów edukacyjnych. Obecnie w programie uczestniczą wszystkie kraje Unii Europejskiej, a także: Chorwacja, Turcja, Macedonia, Islandia, Norwegia i Szwajcaria (łącznie 33 państwa).

Do eTwinningu mogą się włączyć wszystkie przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Program jest powszechny, bezpłatny i elastyczny, bo pozwala nauczycielom na swobodny wybór tematu, czasu trwania projektu, planowanych działań, liczby szkół partnerskich. Wszystkie materiały i narzędzia niezbędne do rozpoczęcia współpracy ze szkołą partnerską są dostępne na europejskim portalu www.etwinning.net, a jego formuła umożliwia realizację projektu w każdej szkole, przez każdego nauczyciela, bez żadnych ograniczeń tematycznych, czasowych, formalnych czy ilościowych. ✿

– oprac. Gracjana Więckowska

Wnukowie i dziadkowie

ETWINNING Projekt *Grand Kids' Grandparents* był dla jego uczestników okazją do wspomnienia dawnych czasów, wspólnej zabawy i uczenia się od siebie

Beata Lenartowicz
nauczycielka jęz. angielskiego,
Szkoła Podstawowa nr 5 im. Szarych Szeregów
w Bielsku Podlaskim

Projekt eTwinning *Grand Kids' Grandparents* wystartował w listopadzie 2011 r. Biorą w nim udział Szkoła Podstawowa nr 5 w Bielsku Podlaskim oraz Newburgh Primary School w Warwick w Wielkiej Brytanii. Cel jest jeden: dziadkowie mają podzielić się swoimi doświadczeniami i zdobywaną przez lata wiedzą, a najmłodszy uczestnicy projektu zaznać miłą rozmowę ze światem multimediów.

Kontakt między szkołami odbywa się poprzez pocztę, zarówno tę elektroniczną, jak i tradycyjną. Dzieci z obu placówek cenią także tablicę interaktywną, która umożliwia naukę poprzez zabawę oraz ułatwia komunikację między krajami.

Godny podkreślenia był (i jest nadal) ogromny entuzjazm i zaangażowanie dziadków, którzy włączyli się do projektu. Z nieukrywana radością spotykali się z wnukami i ich przyjaciółmi, by udzielić wywiadu, opowiedzieć o swoim dzieciństwie, nauczyć dzieci zabaw czy umiejętności niejednokrotnie już zapomnianych. Często pojawiało się wzruszenie czy nawet łzy radości. Wypowiedzi dziadków miały charakter bardzo osobisty, innym razem humorystyczny czy pouczający. W ramach działań projektowych dziadkowie pokazywali wnukom zdjęcia i opowiadali o czasach młodości, prezentowali zabawki z dzieciństwa itp. Dzieci były zaskoczone zmianami oraz postępem technologicznym, jaki nastąpił w ciągu 50 lat.

Opowiadając o swoim hobby, babcia ucznia z Warwick zaraziła dzieci pasją kolekcjonowania skamielin. W rezultacie uczniowie stworzyli własne skamieliny z plasteliny i gipsu, a później zaprezentowali je na filmikach opublikowanych na blogu TwinSpace oraz w serwisie YouTube. Młodzi uczestnicy zajęli się również robieniem

Jednym z zadań było napisanie opowiadania o dwóch maskotkach – Polonice i Britainosie

ozdób wielkanocnych z gliny. Gлина była materiałem niezwykle popularnym w dzieciństwie dziadków, podczas gdy młodsze pokolenie w czasie warsztatów trzymało ją w dłoniach po raz pierwszy.

Ciekawym zadaniem było też stworzenie opowiadania, którego głównymi bohaterami były dwie maskotki: Polonica i Britainos – „przybrani dziadkowie”. Dzieci z obu krajów dopisywały kolejne części historyjki o tej polsko-brytyjskiej parze. Maskotki uczestniczyły w zajęciach szkolnych w Polsce i Wielkiej Brytanii, pomagały uczniom w nauce, brały udział w zabawach i wycieczkach, odwiedzały domy rodzinne uczniów, a dzieci rejestrowały te chwile na zdjęciach oraz filmach. Porównywano również przepisy kulinarne babć oraz zwierzęta, jakie posiadali dziadkowie, ucząc się podobieństw i różnic w tradycjach i obyczajach krajów partnerskich.

W pracy nad projektem wykorzystaliśmy wiele nowych narzędzi internetowych do tworzenia i publikowania wierszy, opowiadań, historyjek, komiksów (e-book, Bix-book, Zimmertwins, Makebeliefsomix). Dużym zainteresowaniem dzieci cieszyły się programy umożliwiające porozumiewanie się w języku angielskim – Blabberize i Voki. Uczniowie mieli okazję zredagować wypowiedź, a następnie przeanalizować ją pod względem językowym.

Najważniejszym efektem działań był e-book – fantastycznie ilustrowany tomik poezji opracowany przez uczniów. Tematem zarówno rysunków, jak i wierszy byli dziadkowie. ✿

Więcej o projekcie na stronie:

new-twinspace.etwinning.net/web/p63714/welcome

SONDA

Dlaczego eTwinning?

Dominika Tokarz
nauczycielka j. angielskiego,
Zespół Szkół Ogólnokształcących
w Bobowej

Bo choć masz wrażenie, że to zabawa, nauczysz się więcej niż na zwykłych lekcjach. Gotujesz i uczysz się angielskiego; robisz zdjęcia i jesteś ambasadorem swojej szkoły; rozmawiasz na czacie i poznajesz inną kulturę; spacerujesz i dowiadujesz się czegoś nowego o swojej okolicy, o sobie; pokazujesz swoje dzieło kolegom i uczysz się publicznych występów... Także dlatego, że w programie eTwinning każdy jest i uczniem, i nauczycielem. I wreszcie dlatego, że nikt nie pyta, czego jeszcze nie umiesz, ale jak wykorzystasz to, co już potrafisz.

Małgorzata Chwalewska
nauczycielka w Przed-
szkolu nr 33 im.
K. Puchatka w Lublinie

eTwinning to program, w którym każdy zyskuje. Dzieci uczestniczą w zajęciach, które dzięki stosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych stają się ciekawsze i pomagają w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami z innych krajów, co zachęca do nauki języków obcych. Rodzice mogą obserwować w internecie codzienną pracę swych pociech. Placówka jest promowana w środowisku lokalnym i zyskuje cenne nagrody. Nauczyciel natomiast odkrywa mnóstwo nowych metod pracy i jest motywowany do kreatywnego działania.

Małgorzata Tomczak-Walkusz
nauczycielka j. angielskiego,
Gimnazjum
nr 3 we Włocławku

W gimnazjum bardzo ważnym czynnikiem motywującym do nauki jest atrakcyjna tematyka zajęć. Projekty eTwinning umożliwiają poruszanie problemów młodzieży, relacji rówieśniczych i dobranie zadań mobilizujących uczniów do twórczej analizy informacji, wyciągania wniosków, dyskusji, dokonywania porównań oraz wyrażania własnych opinii. Projekty eTwinning pozwalają też na wprowadzenie uczniów w środowisko międzynarodowe, które w naturalny sposób sprawia, że posługują się językiem angielskim.

ETWINNING - SZKOLENIE

16 listopada 2012 r. w Warszawie odbędzie się konferencja programu eTwinning dla nauczycieli. Przedstawione zostaną cele i możliwości realizacji międzynarodowych projektów edukacyjnych

za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz narzędzia internetowe eTwinning.

TYGODNIE ETWINNING

Tygodnie eTwinning to wyjątkowy czas

zarówno dla doświadczonych eTwinerów, jak i dla tych, którzy jeszcze nie zaczęli swojej historii z programem. W tym roku kampania dotyczy przede wszystkim projektów, ich liczby i jakości. W całym kraju organizowane są spotka-

nia, konsultacje, warsztaty, dni otwarte, loterie. Zapraszamy do udziału!

WYJAZDY INDYWIDUALNE

Zapraszamy do składania wniosków w ramach akcji Wyjazdy Indywidualne

Uczniów Comeniusa – termin upływa 3 grudnia 2012 r. Warto wykorzystać możliwość spędzenia od 3 do 10 miesięcy na nauce w szkole zagranicznej. Więcej informacji: www.comenius.org.pl/akcje/wyjazdy-indywidualne-uczniow.

DZIENNIKARSTWO BEZ GRANIC

Anglistka z Pszczyny Lucyna Nocoń-Kobiór we współpracy ze szkołami z Francji i Rumunii zrealizowała półroczny projekt eTwinning. Jego rezultatem jest internetowy magazyn „Dziennikarstwo bez granic”, w którym znalazły się artykuły nastolatków dotyczące aktualnych tematów. Projekt był okazją do poznania innych krajów europejskich, nauki języków obcych i wykorzystywania TIK, m.in. platformy eTwinning, Voicethread i Issuu. Inicjatywa uzyskała w 2012 r. dwie prestiżowe nagrody: w polskim i w europejskim konkursie eTwinning. Więcej na stronie <http://issuu.com/ccoa-nea/docs/e-magazine-rwb>.

EURYDICE

Jak dowiadujemy się z raportu EURYDICE na temat edukacji obywatelskiej w Europie, Polska jest krajem, w którym największa liczba uczniów – aż 95 proc. – uczestniczy w wyborach do samorządu szkolnego. Na drugim miejscu w badaniu znalazła się Norwegia (90 proc.).

Więcej na ten temat w raporcie *Citizenship Education in Europe* dostępnym na stronie www.eurydice.org.pl.

Drzwi do serca

COMENIUS Czy możliwe jest, żeby w ciągu doby postawić stopę na ziemi trzech krajów, dwóch kontynentów? Zdecydowanie tak!

Joanna Dera

laureatka konkursu EDUinspiracje 2012, nauczycielka w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 we Wrocławiu

Taka wyjątkowa przygoda może mieć miejsce na południu Hiszpanii, gdzie firmament jest tak błękitny, że czujesz się bliżej nieba. To Tarifa, najbardziej na południe wysunięte miasto kontynentalnej Hiszpanii, miejsce na skrzyżowaniu „oceanu i morza, z którego w nocy widać światła afrykańskiego Tangeru i brytyjskiego Gibraltaru.

W maju 2009 r. jako nauczycielka zaangażowana w inicjatywę *Secret Keys Of Our Region* – realizowaną w ZSP nr 1 we Wrocławiu w ramach Partnerskich Projektów Szkół programu Comenius – po raz pierwszy wzięłam udział w wycieczce roboczej właśnie w niebiańskiej Tarifie. Spotkanie to okazało się

uczucia i pielęgnowanie nowej pasji – języka hiszpańskiego (sierpień 2011 r.).

Szkolenie wywarło na mnie ogromny wpływ. Jako studentka hispanistyki miałam okazję sprawdzić swoje umiejętności językowe, co zmotywowało mnie do podejmowania jeszcze większych wysiłków. Jako nauczycielka techniki i informatyki zintensyfikowałam różnicowanie metod nauczania, bardziej angażując dzieci w proces uczenia się i przededefiniowałam rolę nauczyciela. Kluczowym efektem kursu było prowadzenie szkolnego kółka hispanistów, na które uczniowie przychodzili z radością, zarażeni pasją do Hiszpanii. Taki kurs dał mi wiele motywacji, ale okazał się również nagrodą za ponoszony wysiłek.

Dzisiaj jestem koordynatorem szkolnego projektu Comenius Partnerskie Projekty Szkół *Our Past Shapes Our Future* i współpracuję z 8 szkołami europejskimi. Dzięki szkoleniu w Hiszpanii oraz

KLUCZOWYM EFEKTEM UDZIAŁU W PROGRAMIE MOBILNOŚĆ SZKOLNEJ KADRY EDUKACYJNEJ BYŁO PROWADZENIE KÓŁKA HISPANISTÓW, NA KTÓRE UCZNIOWIE PRZYCHODZILI Z RADOŚCIĄ, ZARAŻENI PASJĄ DO HISPANII

dopiero początkiem przygody, która zmieniła moje życie.

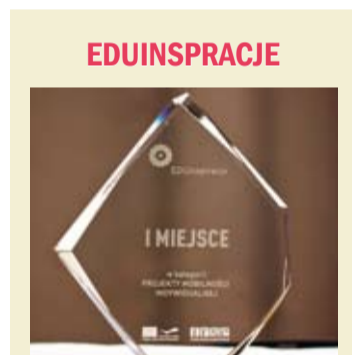
Doświadczenie, które wyniosłam z tej podróży, wynikające m.in. ze zderzenia kultur, religii, systemów edukacji i mentalności (w projekcie wzięli udział m.in. nauczyciele z Rumunii i Turcji) oraz jego spektakularne efekty stały się dla mnie źródłem inspiracji i motywacji do działania.

Zdecydowałam się postawić na rozwój – nie tylko podopiecznych, ale i własny: w październiku 2009 r. zaczęłam studiować język hiszpański. Świadomość możliwości podwyższenia kwalifikacji, jakie oferuje program „Uczenie się przez całe życie”, zmotywowała mnie do podjęcia kolejnego kroku. Wzięłam udział w programie Comenius Mobilność Szkolnej Kadry Edukacyjnej i wybrałam szkolenie umożliwiające poszerzenie kompetencji zawodowych, poznanie innowacyjnych metod na-

wcześniejszym doświadczeniem lepiej nim zarządzam, nie brakuje mi dobrych pomysłów, a pragnienie rozwoju pozwala mi stawiać czoło kolejnym wyzwaniom.

Poprzez projekt uczniowie mają możliwość realizować interdyscyplinarne inicjatywy (począwszy od doświadczeń wzorowanych na pracy Marii Skłodowskiej-Curie, a skończywszy na projektach architektury dynamicznej). Mogą poznać i otworzyć się na odmienne kultury, tradycje i religie, nauczyć tolerancji, wzbudzić pasję do nauki języków obcych, a także poznać osobiście dzieci z ośmiu krajów europejskich i zwiedzać piękne, czasem orientalne zakątki. Poznają bogactwo kulturowe i historyczne partnerów programu, ale też uczą się doceniać polskie dziedzictwo i swoje korzenie.

Wszystkim polecam udział w programach, jakie oferuje Fundacja Rozwoju

19 czerwca 2012 r. kapituła konkursu EDUinspiracje 2012 przyznała nagrody i wyróżnienia. W kategorii indywidualnej laureatami zostali: **Comenius:** Joanna Dera; **Erasmus:** Jan Paczesny; **Leonardo da Vinci:** Dorota Lepak; **Grundtvig:** Anna Linda; **Wizyty Studyjne:** Marta Kotarba-Karńczugowska.

W kategorii instytucjonalnej nagrodzono: **Comenius:** Gimnazjum nr 26 w Gdańsku; **Erasmus:** Szkoła Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW w Warszawie; **Leonardo da Vinci:** Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy; **Grundtvig:** Muzeum Narodowe w Krakowie.

EDUinspiracje to konkurs mający służyć upowszechnianiu i szerszemu wykorzystaniu efektów programu „Uczenie się przez całe życie”.

Systemu Edukacji. Każdy z nich jest niezwykłą przygodą w świecie wiedzy i kultury, a także inspirującym oraz pouczającym przeżyciem. Pozwala podwyższyć kwalifikacje oraz przypomina, jak być nauczycielem z pasją i nie tylko nauczać, ale i samemu dążyć do ciągłego rozwoju.

Każda podróż otwiera drzwi serca... Comenius otworzył ich wiele. ✨

Więcej informacji o projekcie *Our Past Shapes Our Future*:
www.wix.com/comeniusp113/9

ROZSTRZYGNĘCIE KONKURSU EUROPEAN LANGUAGE LABEL

Dwadzieścia oryginalnych sposobów na języki obce

Małgorzata Janaszek

zespół European Language Label
malgorzata.janaszek@frse.org.pl

Co łączy piosenki o rzece Ganges z maratonem języka angielskiego i fiskalami elektronicznymi? Po pierwsze pomysł. Po drugie wyjątkowość. Po trzecie nagroda European Language Label.

certyfikatów projektom instytucjonalnym oraz 5 wyróżnień indywidualnych (4 nauczycielskie i jedno dla osób uczących się języków obcych).

Różnorodność nagrodzonych przedsięwzięć jest ogromna. Znajdziemy wśród nich inicjatywy proponujące nowe rozwiązania metodyczne, projekty celowe oraz wydarzenia cykliczne. Zaskakuje także rozpiętość tematyczna

W wielu projektach wykorzystywano nowoczesne technologie

Certyfikat jakości w edukacji językowej – European Language Label (ELL) przyznawany jest w Polsce od 11 lat. W każdej edycji konkursu nagradzane są oryginalne i nowatorskie inicjatywy w dziedzinie nauczania i uczenia się języków obcych. Projekty te pokazują, jak uczyć z zaangażowaniem, pasją i pomysłem oraz jak sprawić, aby zajęcia językowe polegały nie tylko na przekazywaniu treści koniecznych do egzaminu, ale stały się fascynującą podróżą w wyjątkowy świat innej kultury.

W tym roku grono laureatów ELL powiększyło się o 20 oryginalnych pomysłów na naukę języka obcego. Jury nie miało łatwego zadania – o nagrodę ubiegało się prawie 90 projektów w trzech kategoriach konkursowych. Ostatecznie eksperci przyznali 15

projektów: od ekologii, przez kulturoznawstwo i historię, po zagadnienia stricte językoznawcze. Bardzo istotnym elementem prawie wszystkich wyróżnionych pomysłów jest umiejętne wykorzystanie technologii multimedialnych (TIK), które obok klas wielojęzycznych, CLIL i pozaformalnego uczenia się języków obcych stanowiły priorytet tej edycji konkursu. Autorzy projektów pokazali, że narzędzia TIK nie tylko powinny być formą zabawy na lekcjach, ale środkiem do poznania innego języka i kultury.

Zasady uczestnictwa w kolejnej edycji konkursu, która rusza jesienią, zaprezentujemy już wkrótce. ✨

Opisy nagrodzonych projektów znajdują się na stronie:
www.ell.org.pl

Szkolnictwo wyższe

FELIETON

Homo ludens Erasmus

Grzegorz Brzozowski

Choć od mojego pobytu na stypendium Erasmusa na Uniwersytecie w Utrechcie minęło sześć lat, wspomnienia z ojczyzny Erasmusa wracają, jakby to było wczoraj.

W chłodny sobotni poranek po miesiącach przygotowań spotykamy się, by odegrać nasze role. Nad jednym z miejskich kanałów przebrany za Siergieja Ławrowa spotykam się z Władimirem Putinem.

To symulacja konfliktu bliskowschodniego, na którą trafiłem na jednym z wydziałów. Nie przypuszczaliśmy wówczas, że polityka najbliższych tygodni rzeczywiście ułoży się zgodnie z naszą grą.

Innym razem wraz z grupą współlokatorów (również studentów Erasmusa) ruszamy do parku. Eteryzny Francuz niesie scenariusz, rzeczowy Bawarczyk – kamerę, ekstrawagancka Włoszka – pół własnej szafy kostiumów. To jedyna taka szansa: z programu dla studentów dostaliśmy na jeden dzień profesjonalną kamerę, by zrealizować film. Wystąpią sąsiad z kwaciarni i kierowca autobusu. Są też znajomi: Iranka i Holender, których burzliwy romans chcemy kręcić. Po ośmiu godzinach jesteśmy półżywi, ale szczęśliwi. Po trzech miesiącach widzimy owoc swojej pracy na dużym ekranie, a dziś pół ówczesnej grupy wciąż zajmuje się filmem – coraz poważniej.

Zadziwiające są te wszystkie symulacje i gry, które zmieniają czyjeś życie... Mój pobyt na Erasmusie polegał na sprawdzeniu się w kilku rolach, których nie mogłem sobie nawet wcześniej wyobrazić. Rodak Erasmusa Johan Huizinga w swojej najsłynniejszej książce „Homo Ludens” podkreślał, jak kluczowa dla rozwoju kultury jest taka zabawa. Bez wspomnianych gier i symulacji w Utrechcie być może sześć lat później nie ukończyłbym kursu dokumentalnego w Szkole Wajdy i w ramach doktoratu nie zajmowałbym się właśnie grami i festiwalami. A już na pewno mój pierwszy dokument nie byłby właśnie o studentce Erasmusa – tym razem z Belgii – w Warszawie. ✨

Grzegorz Brzozowski, reżyser i dokumentalista

RZADKO ZADAWANE PYTANIA

Mimo że program Erasmus świętuje swoje 25-lecie, pewne zagadnienia zawsze będą budziły wątpliwości. Na pytania, które padają często, łatwo jest znaleźć odpowiedź. Co jednak zrobić w sytuacji, gdy nurtujący nas problem nie jest zbyt powszechny? Na takie właśnie pytania postaramy się odpowiedzieć!

Czy w ramach Erasmusa mogę wyjechać do USA?

Niestety nie. W programie uczestniczy 31 krajów europejskich wraz z terytoriami zamorskimi oraz Turcja. Możliwa jest tylko wymiana między tymi krajami.

Czy mogę wyjechać na praktykę do ambasady RP?

Niestety nie. Placówki dyplomatyczne i agendy UE są wykluczone. Lista miejsc, w których nie można zrealizować praktyki, znajduje się na stronie www.erasmus.org.pl.

Nie jestem Polakiem, ale studiuje w Polsce. Czy mogę wyjechać na Erasmusa?

Tak! Stypendystą Erasmusa może być każdy student – niezależnie od narodowości, który studiuje na polskiej uczelni uczestniczącej w programie.

Studiuje na dwóch uczelniach/dwóch kierunkach. Czy mogę wyjechać na stypendium dwukrotnie?

Niestety nie. Możliwy jest tylko jeden wyjazd na studia niezależnie od liczby uczelni i kierunków, jakie się studiuje. Drugi raz można z Erasmusem pojechać na praktykę.

Uczelnie na drodze do idealnej współpracy

EDUKACJA Każda szkoła wyższa powinna samodzielnie wypracować sobie model uczestnictwa w procesie internacjonalizacji – uznali uczestnicy konferencji *Tying it all together* w Helsinkach

Renata Smolarczyk
program Erasmus
✉ renata.smolarczyk@frse.org.pl

Egocentryzm czy empatia, wielonarodowy czy międzynarodowy, sieć czy hierarchiczne partnerstwo, pozycja w rankingu a reputacja, wskaźniki mierzalne a niemierzalne, globalne zaangażowanie czy odpowiedzialność lokalna, elitarność czy masowość, znaczące osiągnięcie czy proces, oderwanie od rzeczywistości czy odpowiedzialność społeczna? Współzawodnictwo pomiędzy narodami, ekonomiczna wartość wiedzy, wojna talentów i drenaż mózgow. Transnarodowa elitarna sieć współpracy czy globalne międzykulturowe współdziałanie dla wszystkich? Różnorodność i elastyczność...

Pojęcia te służyły komplementarnemu spojrzeniu na zagadnienia: umiędzynarodowienia, doskonałości/wzorcowości, finansowania i wymiaru społecznego w szkolnictwie wyższym podczas konferencji *Tying it all together. Internationalisation, excellence, funding and the social dimension in higher education* (Helsinki, 11-12 czerwca 2012). Spotkanie zorganizowane zostało przez Academic Cooperation Association we współpracy z CIMO, instytucją pełniącą rolę narodowej agencji

programu „Uczenie się przez całe życie” w Finlandii. Wzięło w nim udział 266 przedstawicieli szkół wyższych, instytucji związanych ze szkolnictwem wyższym, władz regionalnych i krajowych z pięciu kontynentów – Afryki, Australii, Ameryki Północnej, Azji oraz Europy, a także reprezentanci Agencji Wykonawczej, 12 narodowych agencji programu „Uczenie się przez całe życie” i fińskiej organizacji studentów.

Rozmawiano m.in. o:

- potrzebach, zmianach i wyzwaniach dla europejskich uczelni, m.in. na przykładzie doświadczeń fińskiego sektora szkolnictwa wyższego;
- rankingach jako narzędziu prowadzącym do transparentności;
- złożoności, powiązaniach i zależnościach pomiędzy ww. procesami;
- wieloaspektowości pojęcia internacjonalizacja w szkołach wyższych; korzyściach i wyborach związanych z tym zjawiskiem oraz dylematami dotyczącymi doskonałości;
- mobilności jako elemencie internacjonalizacji oraz o utrudnieniach w realizacji Strategii Mobilności 2020 na podstawie wyników projektu EUROSTUDENT IV (2009-2010);
- społecznych wyzwaniach, zagrożeniach i odpowiedzialności;

– działaniach Fundacji Forda w ramach International Fellowships Program, służących zdobywaniu wyższego wykształcenia przez osoby z grup defaworyzowanych z państw rozwijających się;

– pojęciu wymiaru społecznego w dokumentach procesu bolońskiego, m.in. w publikacji pt. *Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego 2012: Raport z wdrażania procesu bolońskiego*;

– zagadnieniach doskonałości/wzorcowości i integracji społecznej w szkolnictwie wyższym w USA;

– europejskich i amerykańskich modelach finansowania szkół wyższych;

– czynnikach stymulujących i zagrażających tworzeniu wzorcowych instytucji. Dyskusja pokazała, że nie ma uniwersalnego modelu realizacji ww. procesów, który odpowiedzialny na potrzeby wszystkich instytucji szkolnictwa wyższego na świecie. Uczelnie powinny wykorzystywać swój potencjał osobowy i infrastrukturę oraz określić, w jakim zakresie i kontekście chcą uczestniczyć w przedstawionych procesach. Umiędzynarodowienie i mobilność nie mogą być finansowane wyłącznie ze środków publicznych. ✨

Bliższe informacje o konferencji w portalu ACA: www.aca-secretariat.be

Smak życia w Warszawie

ERASMUS Czy Erasmus może inspirować, rozwijać pasje i zainteresowania? Odpowiedzi wspólnie szukali uczestnicy wieczoru filmowego zrealizowanego przez FRSE

Katarzyna Żochowska
program Erasmus
✉ katarzyna.zochowska@frse.org.pl

Głównym punktem spotkania, w warszawskim studio Cukry, był pokaz filmu dokumentalnego Grzegorza Brzozowskiego pt.: *Dzisiaj w Warszawie, jutro gdzieś w świecie* opowiadającego historię dwójki zagranicznych studentów, którzy wspólnie odkrywają piękno warszawskiej Pragi. Reżyser filmu to doktorant socjologii, oraz były stypendysta programu Erasmus (jego felieton można przeczytać powyżej). To właśnie czas spędzony na Erasmusie był dla niego początkiem przygody z kamerą i inspiracją do zrobienia tego obrazu.

– Pomysłu szukałem w sobie. Próbowałem znaleźć własne doświadczenie, które byłoby przekładalne na pewne postacie – mówił G. Brzozowski podczas spotkania. Wcześniej, w jednym z wywiadów, zauważył: – Mobilność to już całkiem poważne zagadnienie, w socjologii powstał już chociażby prąd tzw. *mobility studies*. John Urry, jeden z badaczy tego nurtu, uznaje, że mobilność jest obecnie wręcz sednem struktury społecznej.

O mobilności i nowej generacji młodych Europejczyków, którzy podczas erasmusowych studiów lub praktyk za granicą zdobywają nowe doświadczenia i umiejętności, rozmawiano po projekcji filmu. Dyskusja moderowana była przez Beatę Skibińską, zastępcę dyrektora programu „Uczenie się przez całe życie”. Obecni na spotkaniu beneficjenci

programu Erasmus potwierdzili, że pobyt za granicą dużo zmienił w ich życiu, a często zainspirował do podejmowania odważnych decyzji. Co więcej, wiedza i doświadczenia z pobytu na stypendium przysługują im w codziennej pracy.

Podczas spotkania odbyła się również premiera filmu promującego studiowanie w Polsce. Będzie on pokazywany w drugiej połowie roku podczas wydarzeń promujących 25-lecie programu Erasmus.

Muzycznym akcentem wieczoru był występ zespołu Paula i Karol. Na zakończenie na gości czekała miła niespodzianka: przygotowano czekoladowe fontanny i truskawki. ✨

Więcej na ten temat: www.erasmus.org.pl

Gospodarzem konferencji był Uniwersytet w Helsinkach

JĘZYKI OBCE

Jak umiejętnie wykorzystywać nowe technologie w nauczaniu języków? Jak wyglądają intensywne kursy językowe Erasmusa? Gdzie i kiedy narodziła się idea Europejskiego Dnia Języków?

Na te pytania odpowiadamy w 3. numerze pisma „Języki Obce w Szkole”, który ukazał się w połowie września br. W tym wydaniu także prezentacja nowych programów językowych Rady Europy. Zapraszamy do lektury na www.jows.pl.

STUDIA ZAGRANICZNE

Najrozsze studia w Europie są w Anglii – wynika z raportu Komisji Europejskiej. Studenci na publicznych uczelniach placą rocznie blisko 11,5 tys. euro. W zupełnie innej sytuacji są osoby

uczące się w Austrii, Danii, Finlandii, Grecji, Norwegii, Szkocji i Szwecji – tam wyższe uczelnie uczą bezpłatnie lub też powszechnie dostępne są systemy stypendialne. Celem raportu było przedstawienie możliwości edukacyj-

nych w różnych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Według europejskiej komisarzy ds. edukacji Androulli Vassiliou zwiększy to mobilność studentów i umożliwi im wybór najstosowniejszego dla nich rodzaju studiów.

Szkoły wyższe w obliczu reformy

SZKOLNICTWO Przedstawiciele 50 szkół wyższych oraz resortów edukacji i nauki dyskutowali pod Warszawą o zmianach w systemie kształcenia studentów

Katarzyna Lasota

Zespół Ekspertów Bolońskich

katarzyna.lasota@frse.org.pl

Seminarium bolońskie dla prorektorów ds. kształcenia pt.: *Uczelnie wobec zmiany systemu kształcenia*, zorganizowała w dniach 26-27 czerwca br. w Warszawie-Miedzeszynie Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. Celem spotkania była analiza rzeczywistości akademickiej zdefiniowanej przez Krajowe Ramy Kwalifikacji i nowe przepisy dotyczące szkolnictwa wyższego z 2011 r., a także przybliżenie władzom polskich uczelni europejskich priorytetów w zakresie rozwoju szkolnictwa wyższego.

Program seminarium obejmował wystąpienia ekspertów bolońskich oraz zaproszonych gości, w tym dr hab. Darii Nałęcz, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Seminarium zgromadziło 77 osób z ponad 50 szkół wyższych w Polsce, głównie prorektorów ds. kształcenia.

Tematami wystąpień były: Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa

Uczestnikami seminarium byli głównie prorektorzy ds. kształcenia

i wybór najlepszego rozwiązania należy do nich.

Pierwszy dzień seminarium zakończył się dyskusją pomiędzy uczestnikami a ekspertami bolońskimi oraz towarzyszącymi im gośćmi – prorektorem Uniwersytetu Warszawskiego ds. studenckich prof. dr hab. Martą Kicińską-Habior oraz prof. dr hab. Zbi-

Inną poruszoną kwestią była rola interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu kierunków studiów i programów kształcenia oferowanych przez uczelnie. Panieliści zgodnie zachęcali przedstawicieli uczelni do konsultowania programów kształcenia z pracodawcami, gdyż to znacząco zwiększa szanse absolwentów na zdobycie zatrudnienia.

Cennym źródłem informacji dla uczestników była także prezentacja prof. dr hab. Danuty Strahl, wiceprzewodniczącej Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA), która przedstawiła kryteria oceny instytucjonalnej i programowej dokonywanej przez PKA.

Prelegenci i uczestnicy podkreślali korzyści wynikające ze spotkań takich jak to zorganizowane przez FRSE. Zespół Ekspertów Bolońskich planuje organizację kolejnych seminariów we współpracy z przedstawicielami MNiSW i PKA. ✪

Więcej o Krajowych Ramach Kwalifikacji: www.mnisw.gov.pl

PANELIŚCI UZNALI, ŻE UCZELNIE POWINNY KONSULTOWAĆ PROGRAMY Kształcenia z PRACODAWCAMI, GDYŻ TO ZNACZĄCO ZWIĘKSZA SZANSE ABSOLWENTÓW NA ZDOBYCIE ZATRUDNIENIA

Wyższego jako część Polskiego Systemu Kwalifikacji; prowadzenie procesu kształcenia w oparciu o efekty kształcenia; kompetencje personalne i społeczne jako szczególny rodzaj efektów kształcenia, a także metody zarządzania jakością kształcenia w uczelniach. Eksperti bolońscy podawali przykładowe sposoby wdrożenia nowych przepisów w swoich uczelniach, sugerując jednak, że w wielu kwestiach szkoły wyższe dysponują zwiększoną autonomią

gniewem Marciniakiem, byłem podsekretarzem stanu w MNiSW. Dużo czasu poświęcono na omówienie sposobu konstruowania zestawów efektów kształcenia, jakimi mają dysponować absolwenci studiów I i II stopnia. Prof. Zbigniew Marciniak podkreślał, że wyraźnie należy różnicować stopień trudności efektów kształcenia oczekiwany od studentów uzyskujących dyplom licencjata czy inżyniera od tego, który jest wymagany od magistrów.

Siedem przykazań mobilności

WYMIANA STUDENTÓW Oto krótki przewodnik po tym, co oczywiste, a jednak zapominane

Beata Skibińska

zastępca dyrektora programu

„Uczenie się przez całe życie”

beata.skibinska@frse.org.pl

Drogi Czytelniku! Jeżeli po przeczytaniu tego tekstu dojdiesz do wniosku, że autor zawiował, pisząc o takich oczywistościach, uwierz proszę, że wieloletnie doświadczenia uzasadniają popelnienie tego „działa”. **Uczelnio!** Masz aspiracje, by być aktywnym graczem na europejskim rynku edukacyjnym? Otrzymałaś Kartę Uczelni Erasmusa? Super! A teraz:

1. Zadbaj o to, aby kluczowe dla procesu dydaktycznego osoby wiedziały o tym i znały zasady efektywnej wymiany studentów;

2. Zapamiętaj, że wymiana studentów nie może odbywać się w oderwaniu od codziennego życia uczelni. Zadbaj, aby w odpowiednim czasie i odpowiedniej formie poinformować, kto i na jaki okres wyjeżdża oraz przyjeżdża. Skreślenia z listy studentów (za permanentne nieobecności na zajęciach) lub okazywanie zdziwienia, że ma się w grupie studentów zagranicznych nie należą do dobrego tonu;

3. Nie musisz współpracować z każdym, kto o to zabiega; sprawdzaj swoich partnerów, przeanalizuj jakość

ich kształcenia, zanim podejmiesz zobowiązania; jeżeli już pozwolił studentowi wyjechać i podpiszesz Porozumienie o programie zajęć, nie podważaj decyzji dydaktycznych podjętych za granicą, miej zaufanie; **A Ty, Studente!** Skoro podpisałeś umowę finansową na wyjazd za granicę, to z pewnością:

4. Zapoznałeś się z jej warunkami i masz świadomość, że ich niedotrzymanie będzie skutkowało konkretnymi konsekwencjami. Nie wiesz, jakimi? Zapytaj, zanim podpiszesz!

5. Dokładnie zapoznałeś się z zapisami w Porozumieniu o programie zajęć; wiesz, w jakim języku będą prowadzone zajęcia i przeprowadzane egzaminy – i uznałeś, że sobie z tym poradzisz;

6. Jesteś przygotowany, że sam rządysz swoimi – czasem skromnymi – funduszami;

7. Wiesz, że rodzice, starsza siostra czy przyjaciel nie będą w zasięgu ręki; stwierdzasz, że poradzisz sobie z rozłąką i koniecznością samodzielnego rozwiązywania problemów.

Podobne prawdy można mnożyć. Wyjazd zagraniczny nie jest obojętnym. To możliwość i szansa doświadczenia czegoś nowego, innego. Chcemy ją oferować! Czy chcesz jej doświadczyć? Postępujmy odpowiedzialnie! ✪

EURYDICE PREZENTUJE

Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego 2012: Raport z wdrażania procesu bolońskiego

Opracowany przez Eurydice raport powstał przy wsparciu Komisji Europejskiej – dane pochodzą z 47 krajów uczestniczących w procesie bolońskim, z baz danych Eurostatu (dane statystyczne) oraz projektu Eurostudent (informacje na temat warunków życia studentów). Zestawienie opracowywano pod kierunkiem Bologna Follow-Up Group.

Publikacja opisuje m.in. sytuację demograficzną, kwestie finansowania sektora, struktury dyplomów i kwalifikacji, systemy zapewniania jakości wdrażane przez kraje, a także wyniki kształcenia i zatrudnialność oraz kwestie związane z mobilnością i uczeniem się przez całe życie.

Pełna wersja raportu w jęz. angielskim oraz jego streszczenie w jęz. polskim dostępne są na stronie internetowej Eurydice www.eurydice.org.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU ERASMUS

Przy projektowaniu przestrzeni miejskiej ważna jest nie tylko forma okolicznych budynków, ale i historia samego miejsca

Architektura dla społecznej integracji

Renata Smolarczyk

program Erasmus

renata.smolarczyk@frse.org.pl

Kursy intensywne pt. *Sensing the City – Designing Urban Experience* (koordynator: Politechnika Gdańska) i *Facing Impact of the Second World War: Urban Design in Contemporary European Cities* (koordynator: Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki) przeprowadzone zostały przez dwa konsorcja europejskich

uczelni w latach 2010-2012. Oba projekty niezależnie od siebie rozwijały u uczestniczących w nich studentów zdolności i umiejętności służące bardziej wnikliwemu poznaniu kontekstu miejsca i bardziej odpowiedzialnemu, wielowymiarowemu podejściu do projektowania urbanistycznego przestrzeni miejskich. Projektowania, które uwzględnia nie tylko fizyczną formę budynków czy przestrzeni otwartych, ale także zagadnienia społeczne, kulturowe, środowiskowe i historyczne.

Uczestnicy projektu podczas zajęć w Dreźnie

W pierwszym projekcie studenci opracowywali koncepcje rewitalizacji fragmentów Gdańska, włoskiej LAquila i hiszpańskiego Cáceres, w drugim – koncepcje integracji urbanistycznej wybranych obszarów Oświęcimia, Rotterdamu i Dreznia – miast, które

wyjątkowo mocno ucierpiały w trakcie działań prowadzonych w czasie II wojny światowej. ✪

Więcej informacji o projektach na stronach:

www.ipstc.eu

<http://urbanwarimpacts.eu>

UWAGA, NOWOŚĆ!

Ciekawe wnioski płyną z publikacji *Proces boloński oczyma studentów* opracowanej z inicjatywy Stowarzyszenia Studentów Europejskich. Już ze wstępu dowiadujemy się, że aspiracje i oczekiwania studentów są ogromne, ale wiara młodych ludzi w to, że ich potencjał zostanie wykorzystany przez rynek pracy – niewielka. Zdaniem autorów publikacji proces boloński, który zaowocował Europejskim Obszarem Szkolnictwa Wyższego, jest rozumiany i doceniany „przez tę garstkę, która doświadczyła korzyści płynących z mobilności międzynarodowej”. Pozostałym proces kojarzy się raczej z podwyżką opłat za studia. Raport – długi, ale inspirujący – znaleźć można na stronie www.esu-online.org.

Edukacja pozaformalna młodzieży

TRZY PYTANIA DO...

**AKTYWNOŚĆ
ZAPROCENTUJE
W PRZYSZŁOŚCI**

Rozmowa z Anną Łukawską,
koordynatorką konkursu „Grasz o staż”, PwC

W tym roku część stażystów konkursu „Grasz o staż” wybrała pracę w FRSE. Jak Pani zdaniem pracodawca komercyjny odbiera doświadczenie zawodowe zdobyte w organizacjach non-profit?

Specyfika organizacji non-profit powoduje, że pracownikom łatwiej jest utożsamiać się z ich działalnością. Laureaci „Grasz o staż” wspominają, że pracując w NGO, mogą jednocześnie działać na rzecz konkretnego, często społecznie uzasadnionego celu. Uważam, że doświadczenia zdobywane podczas takich praktyk zaowocują później także w biznesie. Nawiązywanie kontaktów czy umiejętność pracy w grupie przydadzą się w każdej branży.

Jakie kompetencje są dla pracodawców najcenniejsze?

Pracodawcy cenią zaangażowanie, umiejętność radzenia sobie z wyzwaniem, profesjonalne podejście do obowiązków i chęć rozwoju. Poszukiwanymi cechami są także otwartość na ludzi, umiejętność organizacji czasu, odporność na stres i wychodzenie z inicjatywą. Oczywiście niezbędne są też wiedza merytoryczna i zdolności typowe dla danej branży.

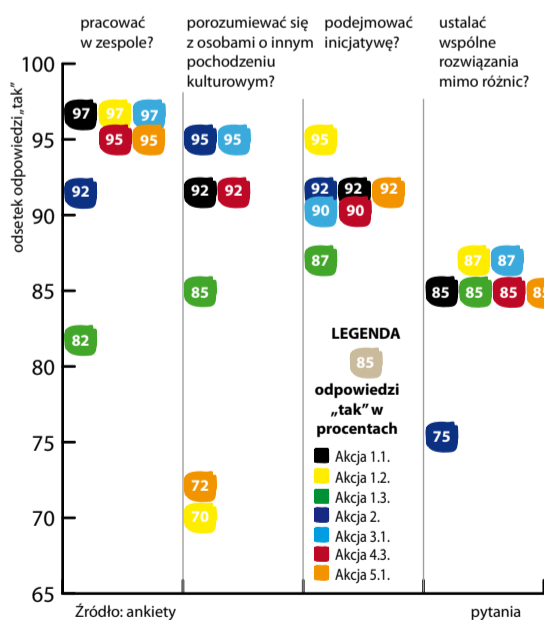
Uczestnicy projektów programu „Młodzież w działaniu” to zwykle bardzo młodzi ludzie. Czy udział w tych projektach może im pomóc na rynku pracy?

Troska o przyszłą karierę świadczy o dojrzałości młodych ludzi. Tylko proaktywna postawa pomoże im zweryfikować plany i upewnić się, czy obrana ścieżka faktycznie jest dla nich. Program „Młodzież w działaniu” czy konkurs „Grasz o staż” to inicjatywy, które pobudzają młodych ludzi do działania, udział w nich może zapoczątkować w przyszłości. ✨ – rozm. Ewelina Miloń

STATYSTYCY POLICZYLI

ROZWÓJ KOMPETENCJI NIEZALEŻNIE OD PROJEKTU

Czy w trakcie projektu nauczyłeś się:

Z analizy badawczej programu „Młodzież w działaniu” wynika, że pewien zestaw kompetencji rozwijany jest niezależnie od typu działań, w który angażują się młodzi ludzie. Oznacza to, że bez względu na to, czy biorą udział w wymianie młodzieży, inicjatywie młodzieżowej, projekcie wolontariatu europejskiego czy szkoleniu, możemy być pewni, że rozwinią kompetencje interpersonalne i społeczne, kompetencje międzykulturowe czy umiejętność podejmowania inicjatyw.

Dzięki uczestnictwu w projektach młodzież uczy się także pracy w zespole oraz osiągania kompromisu, co przydatne jest zarówno w życiu codziennym, jak i na coraz bardziej wymagającym dla młodych rynku pracy. ✨ – oprac. Mateusz Jeżowski

Edukacja pozaformalna pomaga na rynku pracy

MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU Czy program „Młodzież w działaniu” może przyczynić się do rozwinięcia miękkich kompetencji, tak pożądanych przez pracodawców?

Edukacja pozaformalna jest cennym źródłem umiejętności i kompetencji, których wymagają pracodawcy

Agnieszka Bielska
koordynatorka Akcji 2. Wolontariat Europejski programu „Młodzież w działaniu”
✉ agnieszka.bielska@frse.org.pl

Najbardziej oczekiwane cechy idealnego kandydata do pracy to wiedza i umiejętności oraz znajomość języka obcego. Zaraz za nimi znajdują się kwalifikacje miękkie: elastyczność, otwartość, przedsiębiorczość, kreatywność i umiejętność pracy w międzykulturowym środowisku.

Wiedzę zdobywamy zazwyczaj w szkole. Niektóre umiejętności na różnego typu kursach praktycznych, praktykach czy stażach. Język obcy ćwiczymy na lekcjach języka i praktykujemy w trakcie wakacyjnych wyjazdów. A reszta? Jak kształtować kompetencje miękkie?

Na to pytanie też jest odpowiedź. Kwalifikacje miękkie można zdobywać i szlifować w zaplanowany i zorganizowany sposób, korzystając z możliwości, jakie daje edukacja pozaformalna w ramach programu „Młodzież w działaniu”.

Potwierdzają to badania kilku narodowych agencji programu i Instytutu Badań nad Edukacją Uniwersytetu w Innsbrucku. Wynika z nich jasno, że edukacja pozaformalna jest cennym źródłem umiejętności i kompetencji, których wymagają pracodawcy. Pracodawcy niestety rzadko łączą ten typ edukacji z umiejętnościami, jakich poszukują.

Zasada programu jest prosta. Młodzi ludzie wymyślają i realizują różnego typu projekty (wymiany, inicjatywy lokalne, wolontariat, kursy, szkolenia) o charakterze międzynarodowym. Pomysły często opierają się na ich zainteresowaniach lub potrzebach lokalnej społeczności. Młodzi ludzie są odpowiedzialni za projekt od początku do końca, od pomysłu do rozliczenia finansowego. Czego zatem się uczą? Umiejętności pracy w zespole, komunikacji z osobami posługującymi się innym językiem, ustalania wspólnego stanowiska pomimo różnych poglądów, przedstawiania swojego zdania w dyskusji, logicznego myślenia i wyciągania wniosków. Wszystkie te

umiejętności są potrzebne w środowisku pracy.

Często słyszymy zarzut, że młodym ludziom stawiającym pierwsze kroki na rynku pracy brakuje zdecydowania i konsekwencji, przez co często zmieniają pracę. Z jednej strony jest to zjawisko zrozumiałe – na początku drogi każdy ma prawo poszukiwać i błądzić. Z drugiej strony jednak wyniki badań pokazują, że uczestnicy projektów edukacji pozaformalnej mają bardziej sprecyzowane pomysły na przyszłość i chętniej podejmują naukę w ramach edukacji formalnej, co jest dowodem na komplementarny charakter tych dwóch sposobów uczenia się. W dodatku udział w edukacji pozaformalnej nie tylko sprzyja rozwijaniu umiejętności, ale również kształtowaniu światopoglądu i wrażliwości.

Czy nie warto zatem, aby pracodawcy bardziej uważnie przyjrzyli się efektom edukacji pozaformalnej? ✨

Więcej o programie „Młodzież w działaniu”
🌐 www.mlodziez.org.pl

Przez Wolontariat Europejski do pracy w telewizji

WYWIAD Co ma wspólnego Wolontariat Europejski, Barack Obama i farfalle z cukinią? O tym w rozmowie z Robertem Jałochą, reporterem TVN 24, byłym wolontariuszem

Rozmawiała Agnieszka Bielska
koordynatorka Akcji 2. Wolontariat Europejski programu „Młodzież w działaniu”
✉ agnieszka.bielska@frse.org.pl

Uczestniczyłeś w Wolontariacie Europejskim (EVS) w ramach programu „Młodzież w działaniu”. Czym się zajmowałeś?

Pracowałem w Eurodesk Siena, instytucji realizującej projekty dla młodych Włochów. Ja wybrałem tych najmłodszych i wolontariat w przedszkolu.

Czego się nauczyłeś?

Język! Przed wyjazdem po włosku potrafiłem się przedstawić i zapytać, gdzie jest bank. Dziś we włoskich bankach telefonicznie wyjaśniam szczegóły operacji

finansowych. We Włoszech nauczyłem się również gotować. Farfalle z cukinią i sosem czosnkowym to moje popisowe danie za 3 euro. Nieprzypadkowo wspominam o pieniądzach, bo to kolejna korzyść z wolontariatu. Nauczyłem się oszczędzać. Wolontariat otworzył mi również oczy na świat. Podczas wielu podróży po Włoszech pogubiłem gdzieś kompleksy, te osobiste i te narodowe, podreperowałem też taką zwyczajną odwagę i radę sobie lepiej z sytuacjami kryzysowymi.

Jak te doświadczenia pomagają w pracy reportera?

Wszystko, czego nauczyłem się podczas pobytu we Włoszech przydaje mi się dziś w pracy. Dzięki językowi mogłem pojechać i relacjonować takie wydarzenia, jak

Szczyt G8 z udziałem najważniejszych przywódców świata czy wizytę Baracka Obamy w Watykanie. A w Polsce procentują przede wszystkim odwaga i nieustępliwość. W tym zawodzie to fundamenty.

Czy wolontariat pomaga przy szukaniu pracy?

Obserwując dziś młodych ludzi, mam wrażenie, że chcieliby wszystko już, teraz, od razu. Dobrą pracę, duże pieniądze. Bez praktyki, stażu, wolontariatu. A rozpoczynając karierę zawodową pewnych rzeczy przeskoczyć się nie da. Nie wiem, czy byłbym dziś tu, gdzie jestem, gdyby nie udział w Wolontariacie Europejskim. ✨

Więcej o Wolontariacie Europejskim:
🌐 www.evs.org.pl

FUNDUSZ POLSKO-LITEWSKI

Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży ogłosił konkurs wniosków na rok 2013. Wnioskodawcy będą mogli otrzymać dofinansowanie na wymiany młodzieży oraz – co jest nowością – na wizyty

studyjne, konferencje, projekty informacyjne i inne przedsięwzięcia. W kolejnym roku projekty powinny być powiązane z dialogiem międzykulturowym, uwzględniać młodzież z mniejszymi szansami, być innowacyjne oraz nawią-

zywać do tworzenia sieci współpracy. Projekty można składać do 14 stycznia 2013 r., korzystając z systemu online.

MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU PRZETRWA?
Nowy program Unii Europejskiej na lata

2014-2020 nie powinien nazywać się „Erasmus dla wszystkich”, tylko „Yes Europe”, a program „Młodzież w działaniu” powinien zostać utrzymany jako jego komponent. Takie propozycje zawarła w swoim raporcie Doris Pack z Komisji

ds. Edukacji i Kultury Parlamentu Europejskiego. Projekt programu „Erasmus dla wszystkich” Komisja Europejska przedstawiła w listopadzie 2011 r., Parlament Europejski może jednak zgłosić do niego poprawki.

Trzeciego dnia Forum zorganizowano panel poświęcony kryzysowi w Europie i groźbie rozpadu Unii Europejskiej. W dyskusji wzięli udział: były komisarz UE ds. rozszerzenia Gunter Verheugen, profesor Uniwersytetu Stradnisa w Rydze Dainis Zelmenis, Christophe Leclercq z serwisu EuroActiv oraz Krzysztof Zanussi

Forum zgromadziło 250 młodych ludzi z 42 państw

Szkoła dla myślących

FORUM MŁODYCH LIDERÓW Tematyka spotkania obejmowała kwestie gospodarcze, polityczne, zagadnienia międzynarodowe i związane z Unią Europejską

Forum Ekonomiczne Młodych Liderów było niepowtarzalną szansą uczestniczenia w dyskusjach panelowych, warsztatach oraz giełdzie akcji społecznych i programów działań. Najważniejsze wydarzenia tego spotkania były transmitowane dzięki zaangażowaniu europejskiego zespołu telewizji internetowej europeanweb.tv.

Gośćmi Forum byli wybitni politycy, ekonomiści, menedżerowie, liderzy ruchów społecznych. W tym roku Nowy Sącz odwiedził m.in. były prezydent Rzeczypospolitej Lech Wałęsa, który

podkreślił, że żadne inne pokolenie do tej pory nie miało takiej szansy jak obecne na pokój, rozwój i dobrobyt. – Chciałbym zostać ostatnim rewolucjonistą, miałbym dużo pomników – stwierdził Lech Wałęsa.

W dyskusjach uczestniczyli również ministrowie: pracy i polityki społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz, transportu Sławomir Nowak i obrony narodowej Tomasz Siemoniak, a także były komisarz ds. rozszerzenia Unii Europejskiej Günter Verheugen i reżyser Krzysztof Zanussi.

Misją Forum jest tworzenie idei dla przyszłości Europy. Co roku w Nowym Sączu gromadzi się ponad 250 liderów organizacji obywatelskich, politycznych, społecznych i ekonomicznych z 42 państw – z Unii Europejskiej, Europy Wschodniej, Bałkanów i Kaukazu. Organizatorami spotkania są Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Sącz, Forum Ekonomiczne w Krynicy oraz Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”.

— Mateusz Wit Jeżowski

← Gościem specjalnym Forum był były prezydent RP Lech Wałęsa

→ Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji przygotowała trzy warsztaty tematyczne, w których wzięło udział ponad 120 młodych ludzi

PROJEKT KWARTAŁU – ZA CO TRZYMA KCIUKI KOMITET EWALUACYJNY

Projekt *Play city game in a creative way*

Projekt *Play city game in a creative way* to ciekawie zapowiadająca się wielostronna wymiana młodzieży o nietuzinkowej tematyce i silnym wymiarze lokalnym. Realizowany będzie przez Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP w Pasłęku i ma na celu zorganizowanie w tej miejscowości gry miejskiej.

Powstanie ona z połączenia różnych typów gier terenowych (miejskich, taktycznych, historycznych, fabularnych itp.) i będzie służyła społeczności lokalnej miasta Pasłęk. Uczestnicy najpierw zapoznają się z typami takich gier w krajach partnerskich, a potem podzieleni na dwie grupy będą starali się opracować i zrealizować swój innowacyjny pomysł. Każda z grup organizuje przygotowaną wcześniej grę dla pozostałych uczestników, by następnie wspólnie przystąpić do pracy nad grą miejską –

zaangażowana w projekt młodzież wybierze lepszą z dwóch propozycji. Do realizacji inicjatywy zaproszone zostaną różne instytucje i organizacje lokalne, w tym harcerskie.

Gry miejskie łączą w sobie cechy flash mobów, happeningów ulicznych, gier komputerowych, RPG i harcerskich podchodów. Organizowane są w różnych miejscach, zwykle jednak w dużych miastach. Przybierają zarówno formy otwarte, jak i zamknięte, wchodząc nierzadko w skład ofert imprez integracyjnych dla firm. Stanowią także ważny element integrujący i aktywizujący młodych ludzi.

Nie dziwi więc fakt, że stały się tematem jednego z projektów dofinansowanych przez program „Młodzież w działaniu”. Wznową w nim udział podopieczni Ochotniczego Hufca Pracy z Pasłęka, dla których będzie to

DZIĘKI UROZMAICONEMU HARMONOGRAMOWI I ZAANGAŻOWANIU PARTNERÓW ZE SŁOWACJI I RUMUNII MŁODZI LUDZIE BĘDĄ MOGLI ZARÓWNO ROZWINĄĆ SWOJE KOMPETENCJE, JAK RÓWNIEŻ UCZYĆ SIĘ W WIELOKULTUROWYM OTOCZENIU.

OPINIA

Mateusz Jeżowski

specjalista ds. badań i analiz,
członek komitetu ewaluacyjnego
programu „Młodzież w działaniu”

pierwsza okazja do spotkania rówieśników z innych krajów. Ważnym elementem projektu będą także gry integracyjne i językowe oraz prezentacje poszczególnych krajów, ich historii i kultury. Dzięki urozmaiconemu harmonogramowi i zaangażowaniu partnerów ze Słowacji i Rumunii młodzi ludzie będą mogli zarówno rozwinąć swoje kompetencje (np. praca w grupie czy porozumiewanie się w językach obcych), jak również uczyć się w wielokulturowym otoczeniu. Namacalnym efektem ich działań będzie opracowanie gry, która zaangażuje społeczność lokalną, co także stanowi wartość dodaną projektu.

UWAGA, NOWOŚĆ!

Raport programu „Młodzież w działaniu” za rok 2011

Przedstawiamy najnowszy raport z działań realizowanych przez Narodową Agencję Programu „Młodzież w działaniu”. W publikacji znajdziecie opisy projektów dofinansowanych w 2011 r., ciekawe statystyki dotyczące każdej akcji, informacje na temat zrealizowanych przez Narodową Agencję szkoleń i wydarzeń oraz wydanych publikacji. Zapraszamy do lektury!

Edukacja dorosłych

FELIETON

Przez edukację do aktywnej starości

Jolanta Perek-Białas

Starzenie się ludności jest dużym wyzwaniem dla Polski. W 1990 r. osoby w wieku 65+ stanowiły w naszym kraju około 10 proc. społeczeństwa, w 2011 r. – już około 13,6 proc. i wskaźnik ten w ciągu najbliższych lat będzie rósł. Aby dobrze wykorzystać doświadczenie całego naszego życia i odpowiednio przygotować się do starości, powinniśmy uczyć się – w sposób optymalny – na każdym etapie życia. Powinniśmy być aktywni na różnych polach – nie tylko na zawodowym. Takie działania wpisują się w koncepcję aktywnego starzenia się. Uczyć się trzeba od kolyski, nie tylko o samym procesie starzenia się, ale także o stosunku i przygotowaniu się do tego procesu i jego konsekwencjach.

Ważne jest też, aby starsze pokolenia nie tylko same uczyły się, lecz także uczyły innych. Przykładem idei edukacji międzypokoleniowej są kursy komputerowe, na których młodzi uczą starszych. Starsi z kolei mogą młodych nauczyć, jak żyć, bo tej umiejętności czasem brakuje nawet wykształconym młodym osobom. Nadal jednak, jak pokazują badania Bilans Kapitału Ludzkiego w Polsce opublikowane w 2012 r., „w ciągu ostatnich 12 miesięcy jedynie 20 proc. Polaków w wieku 18-64 lat (około 5 mln) dokształcało się w jakiegokolwiek formie”. Jak widać, w tym obszarze jest jeszcze wiele do poprawy. *

Jolanta Perek-Białas – doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Instytucie Statystyki i Demografii Szkoły Głównej Handlowej oraz Instytucie Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ekspertka wielu projektów krajowych i międzynarodowych nt. starzenia i jego konsekwencji

STATYSTYCY POLICZYLI

PROJEKTY PRZED WSZYSTKIM DLA SŁUCHACZY

Projekty Partnerskie Grundtviga ze względu na swoją różnorodną tematykę oraz wiele typów organizacji biorących w nich udział umożliwiają osiąganie oraz tworzenie rozmaitych rezultatów i produktów.

Jednak wypracowanie nawet najbardziej innowacyjnych produktów nie będzie przedstawiało wartości, jeżeli nie będą one dostępne dla grupy docelowej projektu lub nie zostaną wykorzystane w pracy z tą grupą, tj. ze słuchaczami. Obok rezultatów materialnych równie ważny jest bowiem wpływ, jaki projekt miał na osoby uczestniczące w działaniach edukacyjnych.

Wpływ ten – niezależnie od typów opracowanych produktów – w projektach zakończonych w roku 2011 był znaczący i dotyczył wielu obszarów.

Projekty pozwalały uczestnikom – których było ponad 4 tysiące – rozwinąć kilka różnych kompetencji. W szczególności istotny był rozwój kompetencji miękkich, takich jak zwiększenie motywacji i pewności siebie, które wpływają pozytywnie na dalsze możliwości i chęci podnoszenia swoich umiejętności w innych dziedzinach życia.

Wykres przedstawia odsetek projektów, których uczestnicy uznali, że ich kompetencje w danym obszarze zwiększyły się w stopniu bardzo znaczącym lub dużym. *

– oprac. Michał Chodniewicz

Projekty partnerskie też przynoszą efekty

GRUNDTVIG W lipcu zakończyła się realizacja projektów partnerskich zaakceptowanych w roku 2010. Jesień jest okresem raportowania i oceny wypracowanych rezultatów

Jednym z najciekawszych projektów partnerskich była inicjatywa *Książki 21*

Michał Chodniewicz
program Grundtvig
✉ michal.chodniewicz@frse.org.pl

Istotą Projektów Partnerskich Grundtviga jest trwająca 2 lata wymiana doświadczeń i międzynarodowa współpraca organizacji zajmujących się edukacją dorosłych. W zamyśle akcja skierowana jest do mniejszych podmiotów, niemających międzynarodowego doświadczenia, a projekty są nastawione nie na wypracowanie konkretnych produktów lub innowacyjnych rozwiązań, a na sam proces współpracy. Czy można więc ocenić realizację tego typu inicjatyw? Można. Zrealizowane w ciągu ostatnich 11 lat projekty pokazują, że wypracowanie oraz wykorzystanie trwałych rezultatów – zarówno przez organizację beneficjenta, jak i szerszą społeczność – jest nie tylko możliwe, ale i niezbędne.

Już sam proces współpracy – aby był efektywny – wymaga dokumentowania podejmowanych działań. Większość projektów przewiduje stworzenie produktów,

które mogą być wykorzystane w dalszej działalności beneficjenta oraz przez inne zainteresowane tematyką projektu instytucje. Proces wymiany doświadczeń nie jest bowiem oderwaną od rzeczywistości dyskusją – niezbędne jest dokumentowanie zdobywanej przez partnerów wiedzy, doświadczenia oraz działań edukacyjnych, takich jak warsztaty, wydarzenia kulturalne, konferencje, kursy, przedstawienia, badania czy prace w grupach roboczych.

Ponadto, samo angażowanie pracowników w projekt skutkuje wzrostem ich kompetencji zawodowych, co stanowi dla organizacji go realizującej wymierną korzyść, którą należy udokumentować.

Wartość projektu zdecydowanie wzrasta, gdy ze zdobytego doświadczenia

mogą skorzystać również inne organizacje. Warto zauważyć, że jest to też jedno z kryteriów oceny już na etapie selekcji wniosków o dofinansowanie. Przykłady opracowanych produktów oraz prowadzonych działań upowszechniających pokazują, że tego typu projekty mają potencjał w zakresie szerzenia wymiany dobrych praktyk także poza organizacją beneficjenta, chociażby w społeczności lokalnej.

Konieczność upowszechniania wyników projektów dostrzega Komisja Europejska, tworząc bazy wypracowanych rezultatów lub produktów. W przypadku ww. inicjatyw bazą taką jest European Shared Treasure (EST). Jej celem jest upowszechnianie i ułatwianie dostępu do rezultatów i wyników zrealizowanych projektów. Opis bazy oraz wyszukiwarka dostępne są na stronie polskiej Narodowej Agencji: www.llp.org.pl/est.html.

Co istotne, EST umożliwia zamieszczenie produktów w wersji elektronicznej, dzięki czemu możliwe jest ich pobranie i wykorzystanie. Jednym z ciekawszych projektów, którego rezultaty zostały szeroko upowszechnione i wykorzystane była inicjatywa *Książki 21*, realizowana przez Centrum Inicjatyw UNESCO z Wrocławia oraz organizacje z Czech, Grecji, Hiszpanii i Niemiec. Najważniejszym jej produktem były „żywe biblioteki”, organizowane przez wszystkich uczestników partnerstwa (www.thebooks21.eu).

Działania upowszechniające rezultaty projektu oraz możliwości ich wykorzystania przez szersze grono odbiorców są jedną z bardziej istotnych przesłanek do uznania danej inicjatywy za przykład dobrej praktyki. *

European Shared Treasure działa pod adresem:

✉ www.europeansharedtreasure.eu

Nowe technologie w pracy biblioteki

WIZYTY STUDYJNE W roku akademickim 2011/2012 zorganizowano w Polsce 14 wizyt. Jedną z nich odbyła się w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów

Anna Kamińska
program Wizyty Studyjne
✉ anna.kaminska@frse.org.pl

Warszawski ośrodek gościł w maju uczestników wizyty studyjnej, zatytułowanej *New media in education and professional development of librarians*. Spotkanie dotyczyło zastosowania nowoczesnych technologii w pracy biblioteki. W projekcie brali udział reprezentanci różnych grup zawodowych o zróżnicowanym doświadczeniu w zakresie organizacji bibliotek i czytelnictwa w Europie, co stanowiło doskonałą podstawę do wymiany doświadczeń, poglądów i wzajemnego uczenia się.

Podczas warsztatów zorganizowanych przez OEliZK uczestnicy wizyty mieli

okazję zapoznać się z oprogramowaniem komputerowym przydatnym w ich pracy. Zaprezentowano im także kurs e-learningowy BIBWEB, a także projekt dotyczący doskonalenia zawodowego dla pracowników bibliotek *Login Biblioteka* przygotowany przez Bibliotekę Uniwersytetu Warszawskiego. Warsztaty dotyczące platformy e-learningowej Moodle przybliżyły im szeroki zakres jej możliwości. Uczestnicy poznali różne formy wykorzystania nowych mediów w kształceniu i doskonaleniu zawodowym bibliotekarzy – zaprezentowano im przykłady dobrych praktyk, była też okazja do wymiany doświadczeń i dyskusji, a także rozmów z przedstawicielami środowisk bibliotekarskich w Polsce.

Jak na wizytę dotyczącą nowoczesnych technologii przystało, organizatorzy za-

dbali również o udostępnienie informacji w sieci, zakładając i prowadząc blog. Dostępne są tam prezentacje uczestników dotyczące organizacji bibliotek w ich krajach, informacje na temat systemu edukacji w Polsce, zdjęcia, a także inne informacje związane ze spotkaniem.

Osoby uczestniczące w wizycie były zadowolone z jej przebiegu i aktywnie brały udział w spotkaniach. Planowały również późniejszą współpracę nad projektem dotyczącym promocji czytelnictwa oraz utrzymywanie kontaktów za pośrednictwem Facebooka. *

Blog wizyty studyjnej można znaleźć pod adresem:

✉ <http://new-media-of-librarians.blogspot.com>

GRUNDTVIG

W dniach 24-26 września 2012 r. odbyły się konwencja Międzypokoleniowe Dni Aktywności oraz towarzyszące jej Targi Aktywni 50+. Konwencję zorganizowało Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

przy współpracy Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz z udziałem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Zdrowia.

Trzeciego dnia konwencji odbył się m.in. panel współorganizowany przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, poświęcony zróżnicowaniu oferty edukacyjnej dla osób starszych, podczas którego poruszano kwestie potrzeb

edukacyjnych seniorów oraz wyzwań stojących przed oferentami takiej edukacji i sposobów radzenia sobie z nimi.

Wśród panelistów znaleźli się przedstawiciele UTW oraz innych organizacji posiadających ofertę edukacyjną dla

seniorów, eksperci akademicy w zakresie edukacji dorosłych oraz koordynator upowszechniania w Polsce odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych, reprezentujący MEN Stanisław Drżdźewski.

Wielu uczestników warsztatów przekonało się, że ma spore możliwości wokalne

Muzyka gospel dla każdego

WYWIAD Rozmowa z Leą Kjeldsen, koordynatorką Warsztatu Grundtviga *Music beyond limits*

Rozmawiała Joanna Replin
program Grundtvig
✉ joanna.replin@frse.org.pl

W warsztatach gospel wzięły udział osoby zagrożone wykluczeniem społecznym: osoby w wieku 50+, niepełnosprawni i bezrobotni. A przecież uważa się, że tacy ludzie są mniej mobilni. Jak znaleźliście odpowiednich słuchaczy?

Warsztat nazwaliśmy *okazją stworzoną specjalnie dla Ciebie*, aby podkreślić, jak ważne jest dla nas dobro uczestników. Udalo się nam osiągnąć zamierzony efekt – po przyjeździe do Polski uczestnicy byli bardzo podekscytowani i pełni pozytywnych oczekiwań.

W trakcie działań uczestnicy wzięli udział w nagraniach w Radiu Kraków, a na koniec dali koncert. To duże wyzwania dla amatorów – jak sobie z nimi poradzili?

Wypadli świetnie, mimo że wiązało się to z ciężką pracą – nagrania trwały długo i praktycznie nie było przerw. Dzięki

możliwości zaśpiewania partii solowej w studiu nagrań przekonali się, że wielu z nich posiada spore umiejętności wokalne. Szczególnie ważny był koncert finałowy – pomiędzy utworami uczestnicy mieli okazję powiedzieć kilka słów o sobie oraz o swoich wrażeniach z warsztatów, co również zostało ciepło przyjęte. I pomyśleć, że część z nich nawet nie przypuszczała, że odważy się kiedyś występować przed innymi ludźmi!

Jak Pani sądzi – co dał uczestnikom udział w tym projekcie?

Uczestniczenie w warsztatach umożliwiło im zbudowanie poczucia wspólnoty, spędzanie razem czasu i dzielenie się doświadczeniami. Wyraźnie dało się zauważyć, że uczestnicy opiekują się sobą nawzajem i wzajemnie dbają o swoje dobre samopoczucie, zarówno fizyczne, jak i psychiczne. Bardzo ważne było dla nich poczucie, że zostali wybrani – mówili o tym prawie codziennie. ✨

Więcej informacji:

🌐 www.grundtvig.org.pl/galeria-projektow/projectswg/888

SONDA

Co dał Pani udział w projekcie *Music beyond limits*?

Rina Mayland Stensgaards
uczestniczka warsztatu z Danii,
bezrobotna, niepełnosprawna

Na pewno nie obyło się bez nerwów, gdy stanęliśmy przed publicznością wypełniającą kościół i zaczęliśmy śpiewać. Ale dzięki wspaniałym nauczycielom i wszystkim tym, którzy zdecydowali się podzielić swoimi odczuciami w kościele, staliśmy się jednością. Nie było łatwo powiedzieć sobie do widzenia po tym wszystkim, przez co razem przeszliśmy.

Leonora Hart
uczestniczka warsztatu
z Wielkiej Brytanii, na emeryturze

Dla mnie to było wspaniałe przeżycie, które sprawiło, że się otworzyłam i mogłam nawiązać kontakt z osobami podobnymi do mnie. Proszę powtarzać organizowanie podobnych inicjatyw, ponieważ było to jedno z najbardziej wartościowych wydarzeń w moim życiu.

Ulrika Hellberg
uczestniczka warsztatu ze Szwecji,
księgowka, osoba niepełnosprawna

Gdy myślałam o udziale w warsztacie, miałam nadzieję, że będzie on okazją do wzbogacenia mojej wiedzy międzykulturowej oraz że zdobędę ekscytujące i użyteczne doświadczenie europejskie. Oczywiście tematyka warsztatu była dla mnie szczególnie interesująca! Jestem bardzo zadowolona z udziału w nim.

Anna Adolffson
uczestniczka warsztatu ze Szwecji,
pielęgniarka, osoba niepełnosprawna

Tak jak się spodziewałam, temat warsztatu został ciekawie potraktowany, a całe wydarzenie było świetnie przeprowadzone, zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Szczególnie muszę pochwalić niezwykłe umiejętności nauczycieli i trenerów. Naprawdę jestem zachwycona, to był wspaniały czas!

WYDARZENIE

W dniach 5-8 września w Nowym Sączu odbyło się Forum III Wieku – konferencja towarzysząca XXII Forum Ekonomicznemu w Krynicy-Zdroju. Forum jest inicjatywą środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku, których liczba w Polsce stale rośnie, co stanowi fenomen na skalę europejską. Uczestnikami spotkania byli liderzy UTW z całej Polski oraz zaproszeni paneliści – politycy, samorządowcy, działacze i dziennikarze. Na rozpoczęcie Forum minister pracy przywiózł dobre wiadomości – 5 września ministerstwo ogłosiło konkurs grantowy na najlepsze projekty wspierające działania na rzecz seniorów. Do końca 2013 r. w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych rząd chce wydać na ten cel 60 mln zł. Na wsparcie może liczyć działalność edukacyjna osób starszych, aktywność trzeciego wieku, solidarność międzypokoleniowa oraz różnorodne działania niosące pomoc potrzebującym.

W sesjach plenarnych i panelach dyskusyjnych 6 i 7 września w Krynicy-Zdroju i w Nowym Sączu zabierali głos specjaliści – gerontolodzy, lekarze, pedagogzy, ekonomiści, prawnicy, naukowcy, politycy, samorządowcy oraz przedstawiciele biznesu. Duże zainteresowanie uczestników wzbudziła prezentacja wstępnych wyników badania pt. *Zoom na UTW*, realizowanego przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych we współpracy z Instytutem Stosowanych Nauk Społecznych UW. Końcowe wyniki poznamy na zakończenie Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej 2012.

– Ewa Orzeszko

Więcej informacji na stronie:

🌐 www.forumtrzeciegowieku.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU GRUNDTVIG

Dziesięciu wolontariuszy z Polski i Bułgarii wzięło udział w inicjatywie promującej edukację ekologiczną i dialog

Ekolodzy 50+

Opracował Dariusz Bieranowski
program Grundtvig
✉ dariusz.bieranowski@frse.org.pl

Ideą projektu Wolontariatu Seniorów *Senior Environmentalist*, realizowanego w latach 2010-2012, było wsparcie działań wolontariackich i nawiązanie trwałej współpracy pomiędzy Fundacją Edukacji i Rozwoju Społeczności Obywatelskiego FERSO z Łodzi i The Association for Usefull Activities „Ecomission 21st Century” z Łowecza w Bułgarii. Obie

organizacje specjalizują się w działaniach z zakresu edukacji proekologicznej.

Projekt polegał na wymianie 10 wolontariuszy, co pozwoliło włączyć nieaktywnych zawodowo seniorów w działania społeczne. Potencjał uczestników wykorzystano, angażując ich w promowanie postaw proekologicznych (m.in. przy okazji Dnia Ziemi i Światowego Dnia bez Samochodu) i obywatelskich oraz włączając w pracę związaną z dialogiem międzypokoleniowym. Seniorzy odegrali również ważną rolę przy organizacji

Seniorzy odegrali ważną rolę m.in. przy organizacji Dnia bez Samochodu

warsztatów edukacyjnych dla młodszych. Na przykład wolontariuszki z Polski uczyły dzieci w przedszkolu wykonywania zabawek z odpadów ekologicznych i segregacji śmieci. W wymianie wolontariuszy-seniorów wzięło udział w sumie 6 osób z Polski i 4 z Bułgarii. Wyjazdy trwały trzy

tygodnie. Po powrocie uczestnicy mieli okazję się spotkać i podzielić doświadczeniami. ✨

Więcej informacji o projekcie na stronie:

🌐 www.ferso.org.pl/wspopracamidzynarodowa/program-grundtvig/wolontariat-seniorow-z-bugari.html

UWAGA, NOWOŚĆ!

Z okazji Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej 2012 Komisja Europejska wydała broszurę *The EU Contribution to Active Ageing and Solidarity between Generations*. Prezentuje ona działania UE na rzecz wspierania aktywnego starzenia się, zawiera też informacje na temat programu „Uczenie się przez całe życie”, m.in. akcji programu Grundtvig – Projekty Wolontariatu Seniorów.

Kształcenie zawodowe

FELIETON

A w dyskusji o szkole nic nowego

Maciej Duszczyk

Kilka tygodni nowego roku szkolnego spędziliśmy na dyskusji na temat utrzymania gimnazjów lub rezygnacji z nich. Nie jestem jakimś doktrynalnym zwolennikiem podziału edukacji wstępnej na szkołę podstawową i gimnazjum, ale jest kilka innych o wiele ważniejszych kwestii związanych z polską szkołą, a nie tylko powracający jak bumerang temat gimnazjów.

Główne pytanie dotyczy roli, jaką powinna pełnić edukacja. Wielu polityków i dziennikarzy, ale również i nauczycieli odpowiada: „uzyskanie wiedzy, aby piąć się po kolejnych szczeblach edukacji i poradzić sobie na rynku pracy po jej zakończeniu”. Trudno nie zgodzić się, że uzyskanie satysfakcjonującej pracy jako wynik edukacji to dobry miernik, ale czy jedyny i czy najbardziej obiektywny? Jeżeli tylko patrzylibyśmy na edukację pod kątem znalezienia pracy, to z całą pewnością można zrezygnować z wielu przedmiotów i skrócić okres edukacji. Wtedy wydłużylibyśmy okres aktywności ekonomicznej i może nie trzeba byłoby podnosić wieku emerytalnego.

Na szczęście nikt poważny nie proponuje realizacji takich pomysłów. To dobrze, bowiem edukacja to również okres rozwoju osobistego, budowanie kapitału społecznego i ludzkiego oraz – co również ważne – okres pierwszych sukcesów i porażek. One niejako przygotowują młodego człowieka nie tylko do roli pracownika, ale i po prostu człowieka, obywatela rozumiejącego swoje prawa i obowiązki, i w aktywny sposób uczestniczącego w życiu społecznym. Dlatego też spróbujmy choć na chwilę zatrzymać się i pomyśleć o programach – zarówno szkolnych, jak i studiów – nie tylko z perspektywy rynku pracy, ale i rozwoju osobistego. W życiu bowiem nie tylko pełni rolę pracownika, ale również i ojca, matki, konsumenta, kibica, widza, sportowca itd. itp. Rynek pracy tak, ale nie tylko. Należy się nam trochę więcej od życia. ✪ **Maciej Duszczyk**, zastępca dyrektora Instytutu Polityki Społecznej UW

Podstawa programowa szkolenia będzie ukierunkowana na efekty kształcenia

Nowe porządki

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE Od 1 września 2012 r. weszły w życie zmiany w systemie edukacji. Mają one niemal rewolucyjne znaczenie dla kształcenia zawodowego

Anna Kowalczyk
zespół programu Leonardo da Vinci
✉ anna.kowalczyk@frse.org.pl

Główne problemy dotychczasowego systemu kształcenia zawodowego można w skrócie określić następująco: za mało zajęć praktycznych, niskie możliwości szkół w dopasowywaniu się do potrzeb lokalnego rynku pracy, selekcja negatywna do zawodu nauczyciela, brak sensownego doradztwa zawodowego, negatywny wizerunek szkół zawodowych i słaba współpraca z pracodawcami.

Wprowadzane zmiany próbują odpowiedzieć na te bolączki. Przede wszystkim zmodyfikowana zostanie klasyfikacja zawodów. W ich ramach wyodrębniono kwalifikacje, z których każda będzie osobno potwierdzana. Zawody mogą się składać z jednej, dwóch lub trzech kwalifikacji. Niektóre z nich będą wspólne dla kilku różnych zawodów, co ułatwi przekwalifikowywanie się i uzupełnianie kwalifikacji bez konieczności powtarzania tych samych zajęć. To pociąga za sobą konieczność reorganizacji systemu egzaminów zewnętrznych.

Ustawa wprowadza też możliwość uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w sposób eksternistyczny, jak również po ukończeniu kwalifikacyjnych kursów zawodowych zawierających podstawę programową w danym zawodzie (dotyczy to znacznej większości zawodów objętych nową klasyfikacją). Za organizację takich kursów odpowiedzialne będą władze powiatowe. Zlikwidowano

ZGODNIE Z NOWYMI PRZEPISAMI OBOWIĄZKOWA BĘDZIE ZNAJOMOŚĆ PODSTAW PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ JĘZYKA OBCEGO I PRZEPISÓW BHP

natomiast licea profilowane i uzupełniająca technika dla dorosłych. Ponadto ustawa otwiera drogę do tworzenia innych form kształcenia zawodowego; szkoły mogą np. łączyć się w centra szkolenia praktycznego i organizować kursy dla dorosłych.

Zmianie ulega też podstawa programowa kształcenia zawodowego, która ukierunkowana jest na efekty kształcenia, a nie jak dotychczas, na czas poświęcony na naukę poszczególnych przedmiotów. Określa ona również efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów. Obowiązkowa będzie znajomość przepisów BHP, podstaw prowadzenia działalności gospodarczej, języka obcego zawodowego, wymagane

będą również umiejętności organizacji pracy w małych zespołach, a także kompetencje personalne i społeczne.

Proponowane zmiany powodują jednak bardzo wiele wątpliwości. Nowa klasyfikacja zawodów obejmuje jedynie zawody dostępne w systemie kształcenia zawodowego i ustawicznego. Jest ich 200, podczas gdy klasyfikacja zawodów dla potrzeb rynku pracy obejmuje 2360 zawodów i specjalności. Nowy system nie obejmuje np. wielu zawodów, których kształcenie odbywa się w ramach struktur rzemiosła. Nie wiadomo też dokładnie, jak w praktyce ma wyglądać kształcenie w zawodach obejmujących więcej kwalifikacji. W ramach nowego systemu jeden uczeń będzie miał trzy lata na zdobycie trzech kwalifikacji, podczas gdy inny przez trzy lata będzie opanowywał tylko jedną z nich.

Czy nowe przepisy rozwiążą chociaż niektóre z dotychczasowych problemów – pokaże czas. Tymczasem będą wiele kontrowersji i sceptycyzmu ze strony praktyków. ✪

Więcej informacji na stronie:
🌐 www.ug.edu.pl/pl

Jolanta Kosakowska

dyrektor Zespołu Oświaty Zawodowej i Problematyki Społecznej w Związku Rzemiosła Polskiego

Nauka zawodu realizowana w zakładach rzemieślniczych będzie się kończyła jednym egzaminem czeladniczym obejmującym wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie. Tak zdecydowała pani minister, podpisując 14 września br. rozporządzenie o egzaminach czeladniczych, mistrzowskich i sprawdzających. O tym, jak organizacyjnie będą wyglądały egzaminy z wyodrębnionych kwalifikacji dowiemy się już niebawem. Dzisiaj zastanawiamy się, w jaki sposób zrealizować program nauczania w sytuacji, gdy w jednym zawodzie są trzy lub dwie wyodrębnione kwalifikacje, ale czas na realizację programu jest taki sam, jak w przypadku zawodów jednokwalifikacyjnych, i dlaczego w niektórych zawodach uczniowie będą zdawali dwa lub trzy egzaminy, a nie jeden na zakończenie nauki zawodu.

W przypadku nowej klasyfikacji zawodów szkolnych rodzi się pytanie, dlaczego nowych zawodów nie ma w klasyfikacji zawodów rynku pracy? Zawody te mają dopiero do niej trafić. Dzisiaj jest to ewidentna luka powodująca problemy zarówno dla szkół zawodowych, jak też dla pracodawców. Tak więc przygotowane zmiany, zanim zostały wdrożone, już wymagają pilnego uzupełnienia lub modyfikacji.

Kompendium wiedzy

**Portfolio
Europass**

www.europass.org.pl

o dokumentach Europass!

indeks

- 04 Europass – CV
- 10 Europass – Paszport Językowy
- 16 Europass – Mobilność
- 24 Europass – Suplement do Dyplomu
- 32 Europass – Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe

W publikacji:

- szczegółowy opis poszczególnych dokumentów i ich zakres informacyjny,
- rady, jak wypełniać poszczególne rubryki,
- wzory dokumentów,
- informacje o dostępności.

Broszurę można pobrać w formie elektronicznej ze strony: www.europass.org.pl lub otrzymać drukowaną po przesłaniu maila na adres europass@frse.org.pl (w mailu prosimy o podanie adresu pocztowego, na który ma zostać wysłana publikacja!).

LEONARDO DA VINCI – KONKURSI!

Konkurs wniosków 2013 został ogłoszony! To już ostatnia możliwość ubiegania się o dofinansowanie w tej fazie programu „Uczenie się przez całe życie”. Zapraszamy więc do udziału

w konkursie. Terminy składania wniosków: 31 stycznia 2013 – projekty transferu innowacji; 1 lutego 2013 – projekty mobilności; 21 lutego 2013 – projekty partnerskie. Dokumentacja konkursu na stronie www.leonardo.org.pl.

LEONARDO DA VINCI – SZKOLENIE

Masz dobry pomysł na projekt dotyczący edukacji zawodowej? Brakuje ci doświadczenia? Dowiedz się, jak ubiegać się o dofinansowanie Twojej inicjatywy w programie Leonardo da Vinci. Naro-

dowa Agencja Programu LdV organizuje szkolenie na temat zasad wnioskowania w konkursie 2013, przeznaczone dla przedstawicieli instytucji, które nie realizowały dotąd projektu w ramach programu. Uczestnicy spotkania nauczą się

m.in. tego, jak pisać wnioski do różnych akcji programu i dowiedzą się, na co zwracają uwagę eksperci oceniający dokumentację. Spotkanie odbędzie się 30 listopada 2012 r. w Warszawie. Więcej informacji na www.leonardo.org.pl.

Londyńska galeria sztuki Tate Modern

Leonardo dla kultury

EDUKACJA Kultura pełni rolę integratora społeczeństw. Program Leonardo da Vinci może pomóc w jej rozwoju

Agnieszka Włodarczyk
koordynatorka zespołu
projektów transferu innowacji
agnieszka.wlodarczyk@frse.org.pl

Mówi się, że kultura w Polsce ma niski status, a zwiększenie wsparcia finansowego nie rozwiąże tego problemu. Konieczna wydaje się promocja kultury, zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę, że pełni ona rolę integrującą. I właśnie współpraca w ramach międzynarodowych projektów Leonardo da Vinci może być motorem dla integrowania ludzi, regionów i instytucji działających w Europie.

Program LdV pozwala na pokazywanie kultury jako źródła rozwoju i dobrej marki, w którą inwestowanie się oplaca. Europejski wymiar współpracy pozwala naukowcom, przedsiębiorcom i uczniom wprowadzać do ich życia zawodowego czy szkolnego nowe rozwiązania, umożliwia wymianę myśli i pomysłów oraz dostosowanie ich do własnych potrzeb i warunków. Poza oczywistymi korzyściami dla bezpośrednich użytkowników efektem tego typu przedsięwzięć jest także swoiste lansowanie kraju, którego one dotyczą. Dzięki kulturze promują się konkretne miasta, społeczności i instytucje.

Należy w tym miejscu pamiętać o roli, jaką powinna pełnić edukacja kulturalna rozumiana nie tylko jako

wizyta w muzeum, ale współuczestnictwo. Powinna ona polegać na odkrywaniu przed społeczeństwami wartości płynących z uczestnictwa w kulturze i stałego jej animowania: szukania, podglądania i adaptowania. Ważne jest, by podejmowane działania odpowiadały na prawdziwe potrzeby, zakorzenione w społecznościach. Co więcej, obecnie to kultura musi wychodzić do ludzi, czasami nawet wkradać się, uzmysławiając, że udział w niej jest konieczny.

O kulturze można też mówić jako o wielkim przemyśle generującym miejsca pracy i dającym przychody, jak ma to miejsce np. w Wielkiej Brytanii. Kultura to działania, które integrują sektory, to głębokie relacje ze światem biznesu. Ale to również konieczność myślenia o edukacji kulturalnej na dużą skalę. Samą tylko kreatywnością i improwizacją kultura nie odniesie sukcesu w życiu Europy.

Program LdV współfinansuje projekty na rzecz kultury m.in. działania na rzecz wsparcia rozwoju kompetencji osób zajmujących się dziedzictwem archeologicznym we współczesnej Europie. Ma on na celu przygotowanie programu szkoleń dla osób, które nie będąc wykształconymi archeologami, muszą w swojej pracy wykorzystywać taką wiedzę. ✿

Więcej o programie dot. archeologii:
www.e-archaeology.org

Wykształceni bez pracy

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE Czy ostatni list ministrów nauki i pracy do rektorów poprawi sytuację absolwentów? Jak sprawić, by znajdowali zatrudnienie?

Anna Kowalczyk
zespół Leonardo da Vinci
anna.kowalczyk@frse.org.pl

Mówi się często, że uczelnie to fabryki bezrobotnych. Ludziom z wyższym wykształceniem coraz trudniej znaleźć pracę, tymczasem pracodawcy narzekają na słabe przygotowanie absolwentów szkół wyższych. Ministrowie Barbara Kudrycka (resort nauki i szkolnictwa wyższego) i Władysław Kosiniak-Kamysz (resort pracy) nawołują uczelnie do bliższej współpracy z biznesem, zaś akademickie biura karier – do aktywnego poszukiwania miejsc pracy dla absolwentów. Apelują o efektywną współpracę na wszystkich poziomach: nauczycieli akademickich i władz uczelni, służb zatrudnienia, pracodawców oraz władz samorządowych i krajowych.

List do rektorów jest niewątpliwie wyrazem troski o losy absolwentów. Podobnie ocenić należy np. wprowadzenie obowiązku monitorowania losów absolwentów lub opcji praktycznych profili w ramach prowadzonych kierunków studiów. Organizowanie praktycznego kształcenia na uniwersytetach rozwija się jednak dość opornie. Uczelnie z jednej strony deklarują zainteresowanie, upatrując w praktycznych profilach szansę na wzbogacenie oferty, z drugiej jednak strony widzą w nich zagrożenie dla swej „akademickości”. Obawiają się też stygmatu studiów „drugiej kategorii”.

Tymczasem wyposażeni w akademicką wiedzę absolwenci nie potrafią znaleźć sobie miejsca na rynku pracy. Brakuje im minimalnego poziomu umiejętności oczekiwanych przez pracodawców. Ci zaś oczekują od kandydatów, by byli samodzielni, zmotywowani do uczenia się i osiągania sukcesu, by umieli pracować w zespole, organizować pracę własną i innych, rozwiązywać problemy, komunikować się z ludźmi. Te kwalifikacje postrze-

Satysfakcja z dyplomu jest olbrzymia. Później jednak często zaczynają się kłopoty

gane są na równi z wiedzą zdobytą w trakcie studiów. Niestety współczesne uczelnie nie potrafią wyposażyć swych studentów w takie umiejętności. Ciężar praktycznej edukacji przyjmowanych do pracy absolwentów spoczywa więc na barkach pracodawców.

Wydaje się, że choć propozycje obu ministerstw idą w dobrym kierunku, są niewystarczające. Brakuje nam przede wszystkim solidnej polityki edukacyjno-zatrudnieniowej. Dziś nikt nie panuje nad tym, jakie jest faktyczne zapotrzebowanie rynku na absolwentów danego kierunku. Liczba osób

przyjmowanych na dany kierunek jest zwykle całkowicie oderwana od rzeczywistości, nie ma związku z jakąkolwiek analizą rynku pracy. Uczelnie uczą tego, co potrafią ich wykładowcy, a nie czego potrzebuje rynek. Dopóki to się nie zmieni, kolejne roczniki absolwentów będą zasilaly kolejki przed urzędami pracy, a wzmoczona aktywność akademickich biur karier niewiele tu pomoże. ✿

Więcej informacji o liście ministrów:
www.mnisw.gov.pl
www.mpips.gov.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU LEONARDO DA VINCI

Animatory kultury z Polski, Wielkiej Brytanii i Litwy rozwijają swe umiejętności dzięki zagranicznym wyjazdom

Wizyta w nowym wymiarze

Agnieszka Włodarczyk
koordynatorka zespołu
projektów transferu innowacji
agnieszka.wlodarczyk@frse.org.pl

Celem projektu jest przeniesienie modelu objazdu (wizyty studyjnej) jako modułu szkolenia zawodowego w dziedzinie kultury i pracy ze społecznościami lokalnymi do innych kontekstów kulturowych, zawodowych, instytucjonalnych, ale też krajowych. W przedsięwzięciu

uczestniczą trzy instytucje: Instytut Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, Staffordshire University z Wielkiej Brytanii oraz Vytautas Magnus Universitetas z Litwy. Uczestnikami objazdów są przedstawiciele placówek kultury – nie tylko uniwersytetów, które już mają doświadczenie w pracy ze społecznościami lokalnymi. Są to m.in. reprezentanci instytucji i grup nieformalnych oraz aktywiści. To oni poprzez uczestnictwo w objeździe współtworzą pomost pomiędzy

Uczestnicy projektu poświęconego edukacji zawodowej animatorów kultury

instytucjami kultury i społecznościami lokalnymi, teorią i praktyką.

Adaptowanie idei objazdu do nowych kontekstów kulturowych pozwoli przedstawicielom instytucji kultury na prowadzenie szeroko rozumianej działalności edukacyjnej, także badawczej. Uczestnicy tego typu spotkań mają

szansę na rozwój umiejętności zawodowych, międzykulturowych, poznają lokalne potrzeby rynku pracy i rynku kultury, a także tworzą nowe partnerstwa między krajami i sektorami. ✿

Więcej o projekcie na stronie:
<http://localise-project.eu>

KONKURS!

Centrum na rzecz Międzynarodowej Przedsiębiorczości Prywatnej przedłużyło termin przyjmowania zgłoszeń w konkursie na esej. Prace będzie można nadsyłać do 18 listopada. Celem konkursu jest zachęcenie młodych ludzi (18-30 lat) do podzielenia się pomysłami na inicjatywy, które przyczynią się do wzmocnienia demokracji i rozwoju prywatnego sektora w ich krajach.

Autorzy trzech najlepszych prac otrzymają po 500 dolarów, a ich teksty zostaną opublikowane przez CIPE. Wyloniony zostanie także zwycięzca główny, którego Centrum zaprosi na konferencję *Democracy that Delivers*, która odbędzie się w USA w kwietniu 2013 r. Więcej na cipe.org.

Informacja młodzieżowa

FELIETON

Internet – planeta młodych

Lukasz Smogorowski

O co pytają młodzi ludzie na forach internetowych? Warto poświęcić trochę czasu na lekturę – w zdumieniu wprawiają i pytania, i odpowiedzi. Powiedzenie „Kto pyta nie błądzi” w sieci traci sens – czasami lepiej błądzić niż pójść wskazywaną drogą. Świadomość tego, że pytający mogą z niektórych rad skorzystać (a robią to!) nie napawa optymizmem. Rodzi się pytanie: dlaczego młodzi ludzie szukają informacji w ten sposób? Dlaczego działają na chybil trafili?

Odpowiedź jest prosta: w sieci brakuje punktu informacyjnego, o którym młodzi ludzie mogliby powiedzieć, że wszystkie pytania prowadzą właśnie tam! Choć Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej udowodnił, że współpraca osób w dojrzałym wieku z młodzieżą jest możliwa („współ w zespół”, jak śpiewał kiedyś Kabaret Starszych Panów), nie porozumienia i współpracy zawiązywana jest zdecydowanie za rzadko. Codziennie wygląda inaczej: seniorzy, a właściciele wszyscy doradzi postrzegają młodzież jako kosmitów o bliżej nieokreślonych cechach, mieszkających na obcej planecie chaosu i nieporządku, przypominających Ardytów opisanych przez Stanisława Lema w „Dziennikach gwiazdowych” (lemowska Entropia brzmi podejrzanie podobnie do entropii). Być może właśnie dlatego młodzi ludzie w sieci czują się zagubieni.

Czy jest szansa, by tę rzeczywistość zmienić? Jest. Gruntowną przemianę przechodzi bowiem Europejski Portal Młodzieżowy. Już wkrótce będzie miał 8 grup tematycznych, podzielonych na 3 podgrupy, których zawartość zostanie przygotowana w 28 językach. Ma to być baza, którą można będzie nazwać informacją młodzieżową online. W założeniu ma być także m.in. mediateką i forum, na którym młodzież będzie mogła uzyskać odpowiedzi – udzielone przez pracowników młodzieżowych i specjalistów – na większość nurtujących ją pytań.

Informacja młodzieżowa jest motorem rozwoju osobistego, świadomych wyborów, nie tylko edukacyjnych i zawodowych. Nigdy nie było łatwo – i będzie coraz trudniej – uświadomić sobie, czego się chce, kiedy ma się 15 czy nawet 20 lat. Coraz bardziej liczą się kompetencje miękkie oraz umiejętność zmiany metod i środowiska pracy, kraju, a nawet języka, którym się posługujemy. Trzeba się coraz bardziej, nie tylko zawodowo, stwarzać na nowo. Głębszego znaczenia nabierają słowa Boba Dylana: „jak nie poświęcasz czasu na rodzenie się, czas zajmuje ci umieranie”. W obliczu braku systemu informacji młodzieżowej w Polsce ważne jest każde wsparcie. Czekamy na EPM. 🌟

Lukasz Smogorowski,
konsultant sieci Eurodesk Polska

Czerwony alert dla Zielonej Wyspy

JAK TO ROBIĄ ZA GRANICĄ Rozwiązanie krajowego centrum informacji młodzieżowej przyniosło oplakane skutki. Teraz Irlandia zastanawia się, jak im zaradzić

Julie Kelleher
Youth Information Coordinator
Centrum Informacji Młodzieżowej
w Dun Laoghaire (Irlandia)

Krajowy ośrodek wsparcia informacji młodzieżowej (National Youth Information Resource Unit) przestał istnieć w 2005 r. Dziesiątki lokalnych centrów pracujących na rzecz młodzieży musiało od tego momentu radzić sobie samodzielnie. Na efekty nie trzeba było długo czekać: brak koordynacji i spójnej wizji sparaliżował współpracę, doprowadził do dublowania wysiłków oraz mniej efektywnego zarządzania ludźmi i pieniędzmi. Już w listopadzie 2009 r. przedstawiciele najważniejszych centrów informacji młodzieżowej uznali, że tak dalej być nie może: choć na poziomie lokalnym rezultaty działań były doskonałe, na poziomie krajowym ziało pustką.

Liderzy postanowili działać: stworzyć partnerską sieć i opracować bardziej spójne podejście do informacji młodzieżowej. Potrzebę zmiany obowiązujących przepisów wkrótce dostrzegło też irlandzkie ministerstwo ds. dzieci i młodzieży (OMYCA). Jego urzędnicy zapowiedzieli wprowadzenie radykalnych zmian, które miałyby służyć rozwojowi informacji młodzieżowej.

Dyskusje nad ostatecznym kształtem nowych uregulowań jeszcze trwają. Punkty organizacji młodzieżowej wciąż działają więc w dość trudnych warunkach, a mimo to radzą sobie znakomicie. W sumie w całej Irlandii działa 26 centrów, z których pierwsze powstały w połowie lat 80. Świadczą usługi na wszelkie sposoby: młodzi ludzie mogą się umówić na indywidualne rozmowy z doradcami, wziąć udział w warsztatach, szkoleniach, a nawet korzystać z serwisów SMS. Centra prowadzą też strony internetowe i przygotowują podcasty.

Pracownicy starają się kierować zasadą, że informacja młodzieżowa polega nie tylko na przekazywaniu faktów, ale również na dialogu i obserwacji. Bardzo ważne są przy tym wrażliwość i empatia, bez których

W irlandzkim ośrodku informacji młodzieżowej

trudno odkryć prawdziwe potrzeby młodych ludzi i zaproponować coś, co wykracza poza pytanie, z którym przyszli. Celem działania ośrodków ma być pomoc młodym ludziom w rozwinięciu ich umiejętności poprzez wykorzystanie istniejących szans, usług i udogodnień. Dzięki wsparciu młodzież ma brać aktywniejszy udział w życiu społecznym i skuteczniej rozwiązywać swoje problemy. Centra informacji mają być dla młodych ludzi nieczym punktem

pierwszej pomocy: to tam ma odbywać się badanie ich potrzeb, i tam również powinny być proponowane recepty.

Irlandzcy działacze młodzieżowi mają nadzieję, że po zmianach dostęp do wysokiej jakości usług uzyska jeszcze więcej osób, w tym ze środowisk wykluczonych i marginalizowanych. 🌟

Więcej informacji:
🌐 www.youthquest.ie

Małgorzata Fiedot-Davies
koordynatorka Eurodesku w Irlandii

Dzięki współpracy z 25 ośrodkami informacji młodzieżowej, Eurodesk może dotrzeć do młodzieży w wielu miejscowościach i środowiskach oraz zyskać wgląd w aktualne potrzeby informacyjne młodzieży zarówno irlandzkiej, jak i napływowej, co pozwala nam na wydawanie właściwych publikacji i informacji.

Ośrodki te również aktywnie przyczyniają się do planowania i realizacji działań Eurodesku, biorą udział w wydarzeniach informacyjnych i promocyjnych oraz szkoleniach, promują programy europejskie na poziomie lokalnym oraz organizują seminaria i warsztaty.

MALIN W INTERNECIE O ERYICE, KTÓRĄ WARTO PRZEKLIKAĆ

ERYICA.ORG

Przyznam szczerze, że choć nazwa ERYICA jest mi znana, to na stronę tej organizacji wszedłem może dwa, trzy razy w ciągu ostatnich kilku lat. Problem z tą stroną był taki, że nie było tam absolutnie niczego przydatnego. To się jednak zmieniło. Nowa odsłona strony jest o wiele bardziej interesująca, czytelniejsza i, co tu dużo mówić, skłaniająca do przeklikania oraz poczytania kilku słów o informacji młodzieżowej. Podobna mi się ta zmiana. 🌟 — Marcin Malinowski, www.malin.net.pl

EUROPE.EU/KIDS-CORNER

Kid's corner, czyli kącik dla dzieci – strona Komisji Europejskiej przeznaczona dla najmłodszych, to według mnie zupełnie niewypał. Ja rozumiem, że Komisja MUSI reklamować się każdej grupie wiekowej, ale nie przesadzajmy. Dzieci niech się bawią bez kontaktu z polityką. Tym będą się zajmować w dorosłym życiu i pewnie nie raz będą miały tego dość.

EC.EUROPA.EU/IMMIGRATION

Pod adresem ec.europa.eu/immigration dostępny jest serwis Komisji Europejskiej przeznaczony dla osób, które chcą odwiedzić jeden z krajów UE. Przyznam szczerze, że bardzo podoba mi się ta strona. Ma wyraźną grupę docelową, jest bardzo jasna i przejrzysta, każdy zainteresowany od razu znajdzie informacje przydatne dla siebie. Świetna robota.

WWW.EENC.INFO

Europejska Sieć Ekspertów ds. Kultury – brzmi dumnie. Po spędzeniu kilku minut na stronie tej organizacji i wczytaniu się w kilka podstron, dalej nie wiedziałem, co to jest i o co w tym chodzi. To chyba jedna z tych organizacji, której sens istnienia widzą tylko jej członkowie. Może jest ona bardzo ważna, tego nie wiem. Wiem za to, że jest dla mnie czymś absolutnie nieprzydatnym.

Nie przegap terminów

TERMINY PRZYJMOWANIA WNIOSKÓW W PROGRAMACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ FUNDACJĘ ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI W OKRESIE 1.12.2012 – 1.02.2013 R.

PEŁNA, SYSTEMATYCZNIE UZUPEŁNIANA I AKTUALIZOWANA LISTA ZNAJDUJE SIĘ W BAZIE EURODESK POLSKA – WWW.EURODESK.PL/NIEPRZEGAP.

TERMIN	PROGRAM/AKCJA	OPIS	KONTAKT
3 grudnia 2012 r.	Comenius – Indywidualne Wyjazdy Uczniów Comeniusa	Stypendia na kilkumiesięczne wyjazdy dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na naukę w zagranicznej szkole.	Michał Waszczuk mwaszczuk@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-216, www.comenius.org.pl
14 stycznia 2013 r.	Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży	Dofinansowanie projektów mających na celu wspieranie współpracy polskiej i litewskiej młodzieży.	Ewelina Miłoś emilon@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-419, www.plf.org.pl
16 stycznia 2013 r.	Comenius – Mobilność Szkolnej Kadry Edukacyjnej	Dofinansowanie udziału w szkoleniach dla nauczycieli i kadry oświatowej.	Michał Wodzisławski mwodzislawski@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-203, www.comenius.org.pl
	Grundtvig – Kursy doskonalenia zawodowego kadry dla edukacji dorosłych	Kursy za granicą dla przedstawicieli kadry edukacyjnej pracującej w obszarze niezawodowej edukacji osób dorosłych.	Karolina Milczarek kmilczarek@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-233, www.grundtvig.org.pl
31 stycznia 2013 r.	Comenius – Asystentura Comeniusa	Stypendia na praktykę pedagogiczno-zawodową. Program skierowany jest do przyszłych nauczycieli oraz szkół, które chcą gościć asystenta Comeniusa z innego kraju europejskiego.	Iwona Morawicz imorawicz@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-352, www.comenius.org.pl
	Leonardo da Vinci – Projekty Transferu Innowacji	Projekty transferu innowacji to projekty współpracy wielostronnej polegające na przenoszeniu na nowy grunt innowacyjnych rozwiązań i produktów w celu podniesienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego.	Agnieszka Włodarczyk awlodarczyk@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-300, www.leonardo.org.pl
1 lutego 2013 r.	Młódzież w działaniu – Młódzież dla Europy	Dofinansowanie międzynarodowych wymian młodzieży i lokalnych projektów młodzieżowych o wymiarze europejskim.	Grzegorz Kucharyk gkucharyk@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-413, www.mlodziez.org.pl
	Młódzież w działaniu – Wolontariat Europejski	Program dla młodych ludzi, którzy chcą pracować społecznie za granicą oraz dla organizacji, które chcą przyjąć wolontariusza z zagranicy.	Agnieszka Bielska abielska@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-420, www.mlodziez.org.pl
	Młódzież w działaniu – Młódzież w Świecie	Dofinansowanie wymian młodzieży, projektów szkoleniowych (m.in. wizyt studyjnych, seminariów i szkoleń).	Karolina Suchecka ksuchecka@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-430, www.mlodziez.org.pl
	Młódzież w działaniu – Szkolenie i Tworzenie sieci	Dofinansowanie staży, wizyt studyjnych, seminariów, kursów szkoleniowych i innych działań służących tworzeniu partnerstw, wymianie doświadczeń i podnoszeniu kompetencji osób pracujących z młodzieżą.	Bożena Kiluk bkiluk@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-443, www.mlodziez.org.pl
	Młódzież w działaniu – Spotkania młodzieży i osób odpowiedzialnych za politykę młodzieżową	Wsparcie krajowych i międzynarodowych seminariów służących wymianie doświadczeń i poglądów między młodzieżą, osobami pracującymi z młodzieżą i politykami odpowiedzialnymi za politykę młodzieżową.	
	Leonardo da Vinci – Projekty Mobilności	Dofinansowanie na zagraniczne staże i międzynarodowe wymiany dla osób zainteresowanych rozwojem zawodowym i zdobywaniem nowego doświadczenia.	Katarzyna Tulkis-Błesnowska ktulkis@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-297, www.leonardo.org.pl
	Erasmus – Intensywne kursy językowe	Intensywne kursy języka polskiego dla zagranicznych studentów Erasmusa (intensywne kursy językowe EILC).	Małgorzata Członkowska-Naumiuk mczlonkowska@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-242, www.erasmus.org.pl

Nowości wydawnicze

dostępne są online na stronie

www.frse.org.pl/publikacje oraz w serwisie www.issuu.com/frse

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Wkład FRSE w przewodnictwo Polski w Radzie Unii Europejskiej

Doświadczenia beneficjentów programu „uczenie się przez całe życie” nagrodzonych w konkursie EDUinspiracje

Najnowszy raport Eurydice „Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances in Europe, 2011/12”

Na zakończenie

POSŁOWIE

Piętnaście lat rozwoju

Anna Atlas

Czy patrzyliście kiedyś na horyzont i zdarzało się wam dziwić, że im wyżej się wspinamy, tym bardziej on się oddala? Refleksja dotycząca widnokręgu nie opuszcza mnie, kiedy myślę o programach edukacyjnych, które wdrażamy Polsce już prawie 15 lat: programie Młodzież, a obecnie „Młodzież w działaniu”, programach Socrates i Leonardo, które utworzyły program „Uczenie się przez całe życie”, czy nowym programie, który za chwilę ruszy, nazwanym wstępnie „Erasmus dla wszystkich”.

W przyszłym roku będziemy obchodzić krajową rocznicę włączenia się do europejskich inicjatyw na rzecz unowocześniania systemów edukacji. Warto spojrzeć przez chwilę wstecz i uświadomić sobie drogę, którą już przeszliśmy. Jeśli zerkniemy do kalendarzy (jeszcze wówczas drukowanych na zwykłym papierze) i sprawdzimy, co działo się w 1998 r., gdy podejmowane były decyzje o dopuszczeniu Polski jako pełnoprawnego uczestnika do programów edukacyjnych, dystans wyda się naprawdę duży. Bardzo zmieniło się otoczenie, w którym funkcjonujemy, a niektóre rezultaty procesów uruchomionych wówczas możemy już dzisiaj obserwować. To wtedy – w 1998 r. – wydano zalecenia w sprawie przyjęcia wspólnej waluty nazwanej euro i powołano Europejski Bank Centralny. Przez cały rok trwały procesy ratyfikacyjne traktatu amsterdamskiego, wtedy też uruchomiono proces przyjęcia do Unii Europejskiej 10 krajów Europy Środkowej (w tym Polski) oraz Cypru. Na posiedzeniu Rady Unii Europejskiej w Cardiff określono podstawowe elementy strategii Unii Europejskiej „Agenda 2000” i już wtedy zastanawiano się nad działaniami, jakie należy podjąć, aby zapewnić Europie wzrost gospodarczy i nowe miejsca pracy oraz promować aktywne włączanie społeczne grup zagrożonych wykluczeniem. Dla wsparcia tych procesów podjęte zostały m.in. decyzje o uruchomieniu drugiej fazy programów Leonardo i Socrates.

Czy mając za sobą doświadczenia polskiej prezydencji z 2011 r. pamiętamy jeszcze, że listopad 1998 r. był absolutnym początkiem naszego uczestnictwa w konferencjach akcesyjnych na szczeblu ministrów? Warto uświadomić sobie także, że cele sformułowane w tamtym czasie w Białej Księdze Kształcenia i Doskonalenia (1995) pozostają w wielu wymiarach aktualne także dzisiaj. Wówczas były to: 1) zachęcanie do zdobywania nowej wiedzy, między innymi poprzez zwiększanie mobilności studentów i uznawanie ich osiągnięć; 2) zbliżenie szkoły i przedsiębiorstw poprzez rozwój systemu praktyk zawodowych oraz mobilności kursantów; wspierana miała być także współpraca ośrodków kształcenia zawodowego w Europie; 3) walka ze zjawiskiem marginalizacji poprzez zwiększenie staży edukacyjnych, zakładanie szkół „drugiej szansy” w tzw. trudnych dzielnicach oraz rozwijanie u młodzieży motywacji i kompetencji społecznych; 4) opanowanie trzech języków Wspólnoty, w przekonaniu, że nauka języków pomaga generalnie osiągnąć powodzenie w szkole. Metodą ku temu miało być wzmacnianie uczestnictwa nauczycieli z krajów Unii w projektach międzynarodowych, stosowanie nowoczesnych metod nauczania języków obcych z wykorzystaniem multimediów i technik informacyjnych oraz umożliwianie kontaktów pomiędzy młodzieżą z różnych krajów; 5) równorzędność inwestycji materialnych i edukacyjnych oraz promowanie postrzegania kształcenia jako inwestycji w przyszłość.

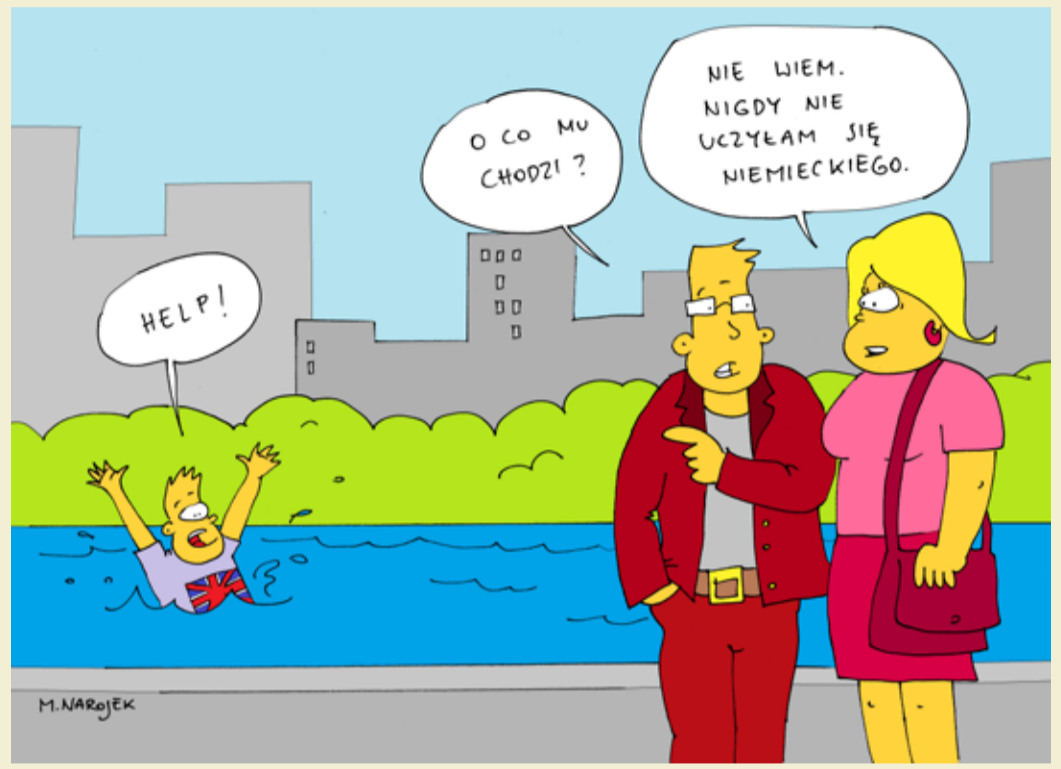
Tym bardziej spojrzenie na to, co osiągnęliśmy, i na to, co przed nami, przypomina mi patrzenie na horyzont. I bardzo chcę wierzyć, że to, co od tylu lat wspólnie robimy, jest także uczestnictwem w rozszerzaniu tego horyzontu i otwieraniem coraz to nowych perspektyw. ☀

Anna Atlas

dyrektor programu „Uczenie się przez całe życie”

OSTATNIA KRESKA RATUNKU

michał narojek

M. NAROJEK

[języki : obce] **on-line!**
w szkole

Dokumenty i analizy
polskie i światowe badania dotyczące nauczania języków

Materiały praktyczne
scenariusze zajęć do bezpośredniego wykorzystania na lekcjach

Inspirujące artykuły
ważne tematy i aktualne opinie

Wydawca: **FRSE**
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

www.jows.pl

EUROPA DLA AKTYWNYCH

Koordynatorzy „EdA”: Wawrzyniec Pater, Agnieszka Pietrzak, Krzysztof Szwałek, Paulina Puchalska. **Koordynatorzy działów:** Druga strona FRSE: Agnieszka Pietrzak, Polityka młodzieżowa, Informacja młodzieżowa: Wawrzyniec Pater, Edukacja szkolna: Julia Płachecka, Gracjana Więckowska, Szkolnictwo wyższe: Beata Skibińska, Katarzyna Aleksandrowicz, Edukacja pozaformalna: Ewelina Milor, Edukacja dorosłych: Karolina Milczarek, Alina Respondek, Kształcenie zawodowe: Izabela Laskowska, Anna Kowalczyk, SALTO: Andriy Pavlovych, ELL: Anna Grabowska, EURYDICE: Anna Smoczyńska. **Korekta:** Agnieszka Pawłowiec, Weronika Walasek. **Fotografie:** zasoby FRSE oraz www.flickr.com. **Rysunki:** Michał Narojek. **Stale współpracują:** Marcin Malinowski, Klaudia Wojciechowska, dr hab. Jacek Kurzępa, dr Maciej Duszczyk. **E-mail redakcji:** eda@eurodesk.pl **Wydawca:** Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa; tel. 22 622 66 70. Przedruk, kopiowanie i wykorzystanie tekstów (lub ich fragmentów) w innych mediach wymaga zgody autora. Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną. Projekt został zrealizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.